

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ:

“ХАЛҚИМИЗНИНГ ОЛИЖАНОБ ФАЗИЛАТЛАРИ БУГУН ЯНАДА КУЧЛИРОҚ ЖЎШ УРМОҚДА”

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 22 апрель куни глобал инқироз ва пандемия шароитида аҳоли бандлиги масаласига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилиши аввалида коронавирус инфекциясига қарши кураш доирасида амалга оширилаётган ишларга яна бир бор алоҳида тўхталиб ўтди. Давлатимиз раҳбари, жумладан, шундай деди:

— Бугунги кунга қадар юзлаб юртдошларимиз бу касалликдан халос бўлиб, реабилитация режимига ўтказилгани барчамизга, бутун эл-юртимизга катта куч беради. Юзага келган вазиятни тўғри тушуниб, карантин қоидаларига оғишмай амал қилаётган, қўрилаётган чора-тадбирларни кенг қўллаб-қувватлаётган барча юртдошларимизга яна бир марта раҳмат айтаман.

Фурсатдан фойдаланиб, кечани кеча, кундузни кундуз демасдан, ҳақиқий қаҳрамонлик кўрсатиб, ушбу касалликка қарши курашаётган жонқуяр шифокорларимизга, улар билан бир сафда туриб хизмат қилаётган хорижий врачларга, шунингдек, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар ва Мудоффа вазирликлари ҳамда Миллий гвардия ходимларига ўз номидан, халқимиз номидан яна бир бор миннатдорлик билдираман.

Мухтарам дўстлар! 20 апрель куни бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида биз халқро ва миллий талабларга тўлиқ амал қилган ҳолда, мамлакатимизда карантин режимини босқичма-босқич юмшатиш, шу асосда тезроқ нормал ҳаётга қайтиш бўйича дастлабки чора-тадбирларни белгилаб олган эдик.

Бугунги кунда вирусдан холи ҳудудлардаги

бир қатор sanoat корхоналарида, қурилиш майдонларида, фермер ва кластер ҳўжаликларида, санитария-эпидемиологик нормаларга қатъий амал қилган ҳолда, ишлар аста-секин бошланди.

Айниқса, “Кўкламнинг ҳар бир дами — ганимат!” деган даъватни ўзлари учун ҳаётий шiorга айлантириб, далаларимизда, томорқаларда тер тўкиб, ҳалол меҳнат қилаётган фидойи деҳқон ва фермерларимизга, кластер ҳўжаликлари раҳбарлари ва ишчи-хизматчиларига ўз раҳматини айтаман.

Албатта, биз коронавирус пандемиясига қарши курашни бир лаҳза ҳам тўхтатмаймиз. Бу одамларимиз, аҳолиимизнинг соғлиғи, ҳаёти билан боғлиқ ўта муҳим масала.

Айни пайтда биз 34 миллионли халқимизни озик-овқат ва бошқа зарур маҳсулотлар билан кафолатланган ҳолда таъминлаш, фуқаролар даромадининг пасайиб кетишига йўл қўймаслик, ёрдам ва кўмакка муҳтож юртдошларимизни қўллаб-қувватлашдек гоят долзарб вазифани ҳам кечиктирмасдан ҳал қилишимиз керак.

Бунинг учун иқтисодийимизнинг етакчи тармоқлари барқарор ишлаши шарт. Кўришиб турганидек, биз бир вақтнинг ўзида қатор мураккаб вазифаларни ечишимиз зарур.

Ҳозирги оғир пайтда аҳолиимизнинг ёрдам ва кўмакка муҳтож қатламларини аниқ, манзилли асосда қўллаб-қувватлаш мақсадида “Саховат ва кўмак” умумхалқ ҳаракатини йўлга қўйиш ҳақидаги ташаббусни халқимиз, жамоатчилигимиз кўтаринки руҳда, қизгин кутиб олгани барчамизни, албатта, хурсанд қилади.

Бу масала бўйича муҳтарам фахрийла-

римиз, олимлар, маданият ва санъат ар-боблари, ҳурматли уламоларимиз, бизнес ҳамжамияти вакиллари, ёшларимиз томонидан телевидение ва газеталарда, ижтимоий тармоқларда билдирилаётган фикрлар, самимий муносабат бундай эзгу интилиш халқимизнинг юрағида, қалбида мужассам эканини яққол тасдиқлайди.

Бу самимий фикр-мулоҳазалар эл бошига иш тушган қийин дамларда бир-бирига елкадош бўлиш, бир-бирига эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш каби энг олижаноб фазилатлар халқимизнинг юрағида, қалбида азалдан мужассам бўлганини, бутун ушбу интилишлар янада кучлироқ жўш ураётганини намоён этади.

Шу маънода, улуг шoir ва мутафаккир Алишер Навоий бобомизнинг “Саховатли инсоннинг бошига жаннат дарахтлари соя солади” деган сўзларида чуқур ҳикмат бор, албатта.

Мен, мана шу ташаббусни чин дилдан қўллаб-қувватлаб, бу савобли ишга муносиб ҳисса қўшаётган барча ватандошларимизга, саховатли тadbиркорларимизга муқаддас китобларимизда айтилган “Яхшиликнинг мукофоти — фақат яхшиликдир”, деган гапни яна бир бор эслатмоқчиман.

Албатта, эҳтиёжманд, кам таъминланган инсонлар ва oilаларга меҳр ва ҳурмат билан ёрдам қўлини чўзадиган барча тadbиркорлар ва фермерларга, ҳўжалик бирлашмалари вакиллари, вазирлик, идора ва ташкилотларнинг ишчи-хўдмаларига бу қилган яхшиликлари бир неча бор зиёда бўлиб қайтади.

Таъкидлаб айтаман: ўз навбатида, давлатимиз, жамиятимиз саховатпеша тadbиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди.

Уларга ҳеч қандай оғирлик тушмайди.

Шу маънода, “Саховат ва кўмак” умумхалқ ҳаракати давлатимиз ва халқимиз бирлигини, унинг бекиёс қудратини ёрқин намоён этиб, янги тарихимиз саҳифаларидан мустаҳкам ўрин олади, деб ишонаман.

Мана, жонажон Ватанимизга Рамазони шариф кириб келмоқда.

Ушбу улуг айём муносабати билан нуруний отахон ва онахонларимизни, қадрли ака-ука, опа-сингилларимизни, иймон-эътиқодли халқимизни чин қалбимдан муборакбод этаман.

Барчангизга тинчлик-омонлик, oilавий хотиржамлик, бахту саодат ёр бўлишини тилайман.

Бугунги ўткнчи қийинчиликларга қарамадан, Рамазони шариф ҳар доимгидек хонадонларимизга, дилларимизга қувонч, юртимизга файзу барака бахш этади, бир-биримизга бўлган меҳр-оқибатимизни янада зиёда қилади, деб ишонаман.

Фурсатдан фойдаланиб, узоқ-яқин мамлакатлардаги мўмин-мусулмон биродарларимизни ҳам самимий табриклаб, уларга ўз номидан, халқимиз номидан тинчлик ва фаровонлик тилайман.

Ҳаммамизга аёнки, Аллоҳ таолонинг марҳамати билан Рамазон ойида эзгу ниятлар ижобат бўлади.

Мана шу муборак ойда барчамиз тутган рўзаларимиз, қилаётган дуои фотиҳаларимиз, хайрли амалларимиз шарофати билан барча мамлакатлар қатори эл-юртимизни ҳам ушбу офатдан тезроқ халос этишини Яратган Парвардигордан сўраб қоламиз.

ЎЗА

АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 22 апрель куни аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромади кескин камайишининг олдини олиш масалалари бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Коронавирус пандемияси сабабли дунёдаги миллионлаб корхона ва ташкилотлар ўз фаолиятини тўхтатгани 2 миллиард 700 миллион ишчига таъсир кўрсатди. Жаҳонда камбағал аҳоли сони қарийб 2 барбарага ёки 500 миллион кишига қўлайиш хавфи юзага келмоқда.

Мамлакатимизда карантин туфайли 196 мингта корхонада ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш ҳажми кескин камайган. Карантин туфайли, табиийки, ишсизлар сони ҳам ошган.

Буни апрель ойидаги 20 кунлик солиқ тушушларида ҳам кузатиш мумкин. Жумладан, қатор вилоятларда 30-40 фоиз, айрим туман ва шаҳарларда эса 50 фоиздан зиёд тушум таъминланмаган.

Бундай оғир шароитда давлатимиз томонидан қатор чора-тадбирлар қўрилмоқда. Жумладан, бир ой илгари қабул қилинган 2 та қарорга асосан, ҳозирга келиб нафақа ва моддий ёрдам оладиган болали oilалар сони 595 мингдан 655 мингга, яъни 60 мингтага қўлайитрилди. Шунингдек, аҳолининг кредитлар бўйича 3 триллион 260 миллиард сўмлик тўловлари муддати узайтирилди.

Карантин даврида Бандликка кўмаклашиш жамғармаси ва Жамоат ишлари жамғармаси ҳисобидан 141 минг 800 нафар ишсиз фуқаронинг бандлиги таъминланиб, уларга 43 миллиард 225 миллион сўм иш ҳақи тўлаб берилди. Шу билан бирга, Ҳомийлик хайрияларини мувофиқлаштириш марказлари томонидан 219 минг oilага озик-овқат ва санитария-гигиена маҳсулотлари тарқатилди.

Бироқ шу билангина чекланиб қолиб бўлмайди. Кун сайин ўзгараётган вазият аҳоли бандлигини таъминлаш ва муҳтож oilаларни ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича қўшимча чоралар қўришни талаб этмоқда.

Йиғилишда карантин чекловлари сабабли вақтинча ишсиз қолган фуқароларни моддий қўллаб-қувватлаш масаласи Самарқанд ва Наманган вилоятларида амалга оширилаётган ишлар мисолида муҳокама қилинди.

Тadbиркор ва фермерлар камбағал oilаларга томорқада экин экишга ёрдам бериши, такрорий экин учун ўз еридан жой ажратиши, касаначиликни йўлга қўйишда кўмаклашиши лозимлиги таъкидланди. Давлат эса бундай субъектларга солиқни бўлиб-бўлиб тўлаш, муддатини кечиктиришга рухсат беради ёки кредит ажратади.

Мисол учун, Самарқанд вилоятида “Агромир” корхонаси раҳбари бир мингта oilани қармоғига олиб, 600 гектар ерда янги тоқзорлар барпо этиш ишларини бошлаган. 500 дан зиёд камбағал oilани кооперативга доимий ишга олиб, янги тоқзорлар орасини уларга бўлиб берган ва кишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштиришни йўлга қўйган. Қирқ кунда ҳосил олса бўладиган бодринг уруғини тарқатиб, экин ҳаракатларини бошлаган. Қурилиш ишларига яна 100 одамни ишга олган.

Яна бир мисол: Самарқанд шаҳридаги “Азия металл проф” корхонаси раҳбари мингта oilага озик-овқат тарқатган, 10 га яқин эҳтиёжманд oilага уй қуриб бериш, 100 нафарини ишга олиш ташаббуси билан чиққан. Шунингдек, Наманган вилоятидаги “Арт софт” кластери таъсисчилари Наманган шаҳри, Поп, Мингбулоқ ва Янгиқўрғон туманларида 3 минг oilага ёрдам бериш ташаббуси билан чиқдилар.

Бу борадаги тadbирларни самарали ташкил этиш мақсадида Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги ҳамда Давлат солиқ қўмитаси масъуллигида вазирлик ва ҳокимликлар фаолиятини мувофиқлаштириб борувчи оператив штаб тузилди.

Барча туман ва шаҳарларда ишсиз қолган ҳамда эҳтиёжманд аҳолини номма-ном аниқлаб, шакллантирилган рўйхатлар асосида “Саховат ва кўмак” умумхалқ ҳаракати доирасидаги ишларни манзилли йўлга қўйиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ДОИМИЙ ПРОПИСКА ҚИЛИШ ҲАМДА ТУРГАН ЖОЙИ БЎЙИЧА ҲИСОБГА ОЛИШ ТАРТИБИНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 январдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси ҳамда 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили” да амалга оширишга оид давлат дастурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг мамлакат ҳудудида бир жойдан иккинчи жойга кўчиш борасидаги ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш кафолатларини мустаҳкамлаш мақсадида:

1. Кенг жамоатчилик фикрларини инобатга олган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси

палаталари, Вазирлар Маҳкамаси ва Ички ишлар вазирлигининг рухсат бериш хусусиятига эга бўлган доимий прописка қилиш тизимидан босқичма-босқич хабар бериш хусусиятидаги рўйхатдан ўтказиш тизимига ўтиш ҳамда биринчи босқичда қуйидагиларни амалга ошириш ҳақидаги тақлифларига розилик берилсин:

“доимий прописка қилиш” ва “турган жойи бўйича ҳисобга олиш” тушунчаларини “доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш” ва “вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш” тушунчаларига ўзгартириш;

Давоми 2-бетда

Муносабат

УЗОҚ ЙИЛЛАР КУТИЛГАН ҲАЁТБАХШ ҲУЖЖАТ

Президентимизнинг қатъий сиёсий иродаси билан кейинги йилларда мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва манфаатларини тўлиқ рўёбга чиқариш, 130 дан ортиқ миллат ва элатдан иборат халқимизни рози қилиш йўлида олиб борилаётган изчил ислохотлар нафақат юртимиз аҳлининг, балки кенг халқро жамоатчилиكنинг ҳам юксак эътирофига сазовор бўлмоқда.

Қутлуғ ташаббус

САХОВАТЛИ ИНСОННИНГ БОШИГА ЖАННАТ ДАРАХТЛАРИ СОЯ СОЛАДИ!

Маъмур БАЁНОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Давлат бошқаруви академияси
тинловчиси, “Ўзбекистон
белгиси” кўкрак нишони
соҳиби

Президентимиз куни кеча ўтказилган йиғилишда халқимизга хос бўлган олижаноблик ва меҳрга йўғрилган янги эзгу ғояни — “Саховат ва кўмак” умумхалқ ҳаракатини йўлга қўйиш ташаббусини илгари сурдики, бу бизнинг минг йиллар давомидаги меҳр-саховат, оқибат ва ҳиммат каби юксак фазилатларимизни ўзида намоён этади.

Давоми 2-бетда

УЛКАН ИЖОДИЙ ЮТУҚЛАР ПОЙДЕВОРИ

Акмал НУРИДИНОВ,
Ўзбекистон Бадий академияси раиси

Санъат

Ҳозирги кунда мамлакатимизда халқимиз маънавиятини, тарихий қадриятларга асосланган миллий тасвирий ва амалий санъатимизни юксалтириш ва мустаҳкамлашга катта эътибор қаратилмоқда. Ўтмиш маданий меросимизни яратиб берган атоқли олимлар, донишмандлар, санъаткорлар ҳаёти ва қолдирган маънавий меросини чуқур ўрганиш, улардан, аввало, халқимизни, ёш авлодни, қолаверса, жаҳон ҳамжамиятини баҳраманд этиш масаласи ҳам давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Давоми 6-бетда

Давоми 2-бетда

Давоми 3-бетда

АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Бошланиши 1-бетда

Карантиндан олдин ҳам ишсиз бўлган ва кунлик даромад асосида яшаб келган одамларни фаол меҳнат орқали иш билан таъминлаш зарурлиги таъкидланди.

Хусусан, қишлоқ хўжалиги кооперативлари ва хонадонларда иссиқхоналар ташкил этиш ҳисобига 14 мингта янги иш ўрни яратиш мумкинлиги қайд этилди. 110 минг кишини мавсумий, 167 минг фуқарони жамоат ишлари билан қамраб олиш вазифаси қўйилди.

Маълумки, давлатимиз раҳбари томонидан ўтказилган сўнгги бир неча йиғилишда қишлоқ хўжалиги, қурилиш, кимё саноати ва машинасозлик бўйича муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди. Бу ишлар жойларда тўғри ташкил қилинса, минглаб одамлар бандлиги таъминланади.

Масалан, қудуқ қазиб 26 минг гектар майдонда ташкил этиладиган боғ, тоқзор ва иссиқхоналарда 52 минг, ипакчилик тармоғида 785 минг, қурилиш ва инфратузилма соҳасида 75 минг янги иш ўрни яратиш мумкин.

Президентимиз белгиланган вазифаларни сифатли бажариш, одамларни ҳам банд, ҳам рози қилиш лозимлигини таъкидлади.

Йиғилишда сервис соҳасини ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Ҳозирги кунда умумий овқатланиш тармоғида 13 минг, савдода 45 минг, хизмат кўрсатишда 19 минг, транспортда 7 минг корхона фаолиятини тўхтатган ёки тушумлари кескин камайган.

Ваҳоланки, карантин шароитида ҳам озиқ-овқат ва товарларни етказиб бериш, кўча савдо ва хизматларни ташкил этиш орқали бу корхоналарнинг камиди 70 фоизини ишлатиш мумкин. Шу билан бирга, тўловларни қабул қилиш, сугурта, микрокредит хизматларини ҳам карантин талабларига қатъий амал қилган ҳолда, йўлга қўйса бўлади.

Шулардан келиб чиқиб, Республика махсус комиссиясига етказиб бериш хизматини йўлга қўйган тадбиркорлик субъектлари фаолияти учун шароит яратиш бўйича топшириқ берилди.

Ўтган йил сентябрь ойидан бошлаб ўзини ўзи банд қилган фуқароларга вақтинчалик меҳнат гувоҳномаси бериш йўлга қўйилган бўлса-да, бу ҳали етарли даражада самара бермаяпти. Шу боис,

Қутлуғ ташаббус

САХОВАТЛИ ИНСОННИНГ БОШИГА ЖАННАТ ДАРАХТЛАРИ СОЯ СОЛАДИ!

Бошланиши 1-бетда

Эзгу ташаббус инсон кадр-қиммати устувор бўлган сиёсатимизнинг бир инъикоси бўлди, десак айни ҳақиқатни айтган бўламиз. Давлатимиз раҳбари мазкур ҳаракат давлат томонидан тадбиркорлик субъектлари орқали халқимизнинг ижтимоий кўмакка муҳтож қатламига саховат ва кўмак бериши, ўз навбатида, давлат томонидан бундай тадбиркорларга солиқ, лизинг, кредит тўловлари, зарур ресурслар билан таъминлаш бўйича турли имтиёз ва преференциялар берилишини алоҳида таъкидлади.

Давлат раҳбарининг жон кўйдириб, бот-бот ушбу мавзунини тилга олаётгани бежиз эмас. Кеча, 22 апрель кунини глобал инқироз ва пандемия шароитида мамлакатимиз аҳолиси бандлиги масалаларига бағишланган навбатдаги видеоселектор йиғилишида ҳам Президентимиз қоронавирус инфекциясига қарши кураш доирасида юртимизда амалга оширилаётган ишларга яна бир бор алоҳида тўхталар экан, улуг шоири ва мутафаккири Алишер Навоий бобомиздан чироили бир иқтибос келтирди: "Саховатли инсоннинг бошига жаннат дарахтлари соя солади".

Биласизми, аслида ўзбек халқининг оқибат ва ҳиммат кўрсатишини кўп миллатли халқимиз қатори бутун дунё эътироф этиб келади. Соҳибқирон Амир Темури бобомизнинг "Темури тузуқлари"ни мутолаа қилар экансиз, саховат ва кўмак бизга аслида аждодларимиздан мерос эканини англайсиз. Қўллаб-қувватлаш кўп остидаги ҳар бир халқу элзатга, камбағаллар ва ёрдамга муҳтож кишиларга мамлакат хазинаси ҳисобидан ҳамда савдогар ва саҳий инсонлар томонидан озиқ-овқатлар, кийим-кечаклар ажратилгани баён этилган.

Иккинчи ҳақон уруши йилларини эслайлик. Уруш ўқоқларидан олиб келинган ўн минглаб болалар саховатпеша халқимиз меҳрининг тафтини ҳис қилганини, уларга ўз боласиди меҳрибон бўлганини кўриш мумкин. Ёхуд мамлакатимиз томонидан мана шундай оғир пандемия шароитида нафақат ўзимизнинг ҳаловатимизни ўйлаб, балки вазият тобора оғирлашиб бораётган қўшни ва узоқ давлатларга инсонпарварлик ёрдамининг жўнатилиши ҳам аслида минг йиллар давомида қонимизга сингиб кетган меҳр-муруватнинг намунасиридир.

Яқинда **Charities Aid Foundation (CAF)** жамғармаси ўтказган тадқиқотга кўра, **Ўзбекистон дунё бўйича энг кўп хайр-саховат қиладиган давлатлар орасида 11-ўринни** эгаллаган. МДХ мамлакатлари ичида эса **пешқадам** бўлган. 2015 йилда ушбу рейтингда Ўзбекистонга 27-ўрин берилганди. Хайр-саховат бўйича ҳар йили дунё рейтингини 140 та мамлакатда ўтказилган сўров маълумотлари бўйича тузилади. Ушбу сўровномада мамлакатнинг рейтингини ўрни хайрия ташкилотларига мублағ ўтказиш, кўнгилли сифатида ишлаш, нотиқин муҳтож кишиларга ёрдам бериш каби учта йўналиш бўйича ўртача кўрсаткичдан келиб чиқиб белгиланади.

World Giving Index рейтингига биноан, Ўзбекистонда аҳоли энг кўп кўнгилли, яъни бепул

Давлатимиз раҳбари томонидан ўтказилган сўнгги бир неча йиғилишда қишлоқ хўжалиги, қурилиш, кимё саноати ва машинасозлик бўйича муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди. Бу ишлар жойларда тўғри ташкил қилинса, минглаб одамлар бандлиги таъминланади.

Ўзини ўзи банд қилган фуқароларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг қонуний фаолияти юртиши учун қулай ва содда ҳуқуқий тизим яратиш зарурлиги таъкидланди.

Ҳозирда бундай кишиларга 85 та фаолият тури билан шугулланишга рўхсат берилган. Йиғилишда бу рўйхатни кенгайтириш, қонунчиликда таққиланмаган барча тадбиркорлик турларига рўхсат бериш зарурлиги айтилди. Ўзини ўзи банд қилган одамлар фақат хабардор қилиш орқали рўйхатдан ўтиб ишлайдиган механизм жорий этилади.

Юртимизда хўнарамандчилик яхши анъаналарга ва улкан салоҳиятга эга. Бугунги кунда 25 мингдан зиёд уста, шогирдлари билан қўшиб айтганда, жами 80 мингга яқин оила шу соҳадан даромад топтомоқда.

Йиғилишда масофавий ўқув курслари ташкил этиб, ёшлар ва аёлларга хўнара ўргатиш, ўз мактабига эга хўнараманд усталар тахрибасини телевидение орқали оммалаштириш бўйича топшириқлар берилди.

"Хўнараманд" уюшмаси, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигига хўнарамандчилик маҳсулотларини Ўзбекистон миллий бренди остида хорижда сотишни таъминловчи онлайн платформа яратиш вазифаси юклатилди.

Бугунги кунда қўллаб-ёшлар уйида ўтириб, интернет орқали дизайнерлик, таржимонлик, дастурлаш, реклама, репетиторлик каби хизматлар кўрсатмоқда. Лекин бундай мутахассислар, яъни фрилансерлар учун масофадан ҳисоб рақами очиш, почта, тўловларни қабул қилишда қатор тўсиқлар мавжуд. Оқибатда ушбу фаолият билан шугулланувчиларнинг харажати 2-3 баробар ошиб кетмоқда.

Шу боис, мутасаддиларга бундай фаолият турлари учун имтиёз ва преференциялар тақдим этиш, ёшларни интернетдан фойдаланиб, ақлий меҳнат орқали даромад топишга ўргатиш, соҳани ривожлантириш учун хорижда оммабоп бўлган тўлов тизимларини йўлга қўйиш бўйича топшириқлар берилди.

Видеоселектор йиғилишида соҳа мутасаддилари ва ҳокимлар белгиланган кўрсаткичларни бажариш режалари юзасидан ахборот берди.

Ў.А.

саховат ишларини амалга оширишни маъқул кўради. Яъни сўровда иштирок этган 67 фойиз аҳоли нотаниш инсонга беҳимнат, текин ёрдам кўрсатишга тайёр эканини айтган. Тадқиқотда инсонларнинг ўзгаларга ва турли хайрия дастурларига пул беришга ҳоирлиги, кўнгилли, яъни бепул иш билан шугулланиш ёки шунчаки бегона одамга кўмак бериши — қорини қўйдириб, уст-бош олиб бериши кабилар ўрганилган.

Яна бир эътироф. Хайрия ва саховат билан шугулланувчи халқаро нодавлат нотижорат ташкилотлар вакиллари ҳамда йирик кўнгиллилар гуруҳлари аъзолиги фикрича, "Ўзбекистонлиқлар табиятан меҳр-оқибатли, саховатли халқ. Беҳимнат ишларини бировга билдириб ўтirmайдилар. Ёки буни ўзларига эп кўрмасликлари ҳам мумкин".

Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар уларнинг давлатга, ўз келажагига бўлган ишончини янада ошириши шубҳасиз. Президентимизнинг "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракати давлатимиз ва халқимиз қудратининг амалий намоёнига айланишига ишонаман", деган сўзлари, аминганим, бутун жамоатчиликни, айниқса, ёшлар ва ёш тадбиркорларга яна бир бор яхшилик гоёси атрофида жипслашиш йўлида илҳом бағишлайди.

Шу маънода, биз, ёшлар Президентимизнинг ушбу ташаббусини чинакам ҳаракатга келтиришда фаол иштирок этиш билан бирга, ҳар бир фуқарода аждодларимиздан мерос бўлиб қолган меҳр-муруват, меҳр-шафқат, саҳийлик-саховатпешалик, ёлғиз қарияларга ёрдам бериш ҳамда ижтимоий ҳимоя, фидоийлик, инсон манфаатлари таъминлашнинг намоён этилиши ҳаёт мазмунига, таъбир жоиз бўлса, доимий одат тусига айланишига эришиш учун интиламиш.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ДОИМИЙ ПРОПИСКА ҚИЛИШ ҲАМДА ТУРГАН ЖОЙИ БЎЙИЧА ҲИСОБГА ОЛИШ ТАРТИБИНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши 1-бетда

фуқароларга биринчи ва иккинчи даражадаги қариндошларини ўзи доимий яшаш жойи бўйича рўйхатда бўлган манзил билан бир қаторда эғалигида бўлган уй-жой майдонига доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга қўйиш имкониятини яратиш;

доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга қўйиш учун эр-хотиннинг никоҳдан кейин бир йил давомида биргаликда яшаш шарти ҳамда бир йил ичида никоҳ бекор қилинган тақдирда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниши йўқотилиши тўғрисидаги қондан олиб ташлаш; оилага тарбияга олинган (патронат) шахслар уларнинг тутиган ота-онасининг доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниши; илгари Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган фуқаролар доимий яшаш учун тегишсинча қайтиб келганда, уларни Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятига ҳеч қандай тўсиқларсиз доимий яшаш жойи бўйича қўйишга рўйхатга олиш;

тегишли лавозимларга сайланган, тайинланган, тасдиқланган фуқароларга ҳамда республика аҳамиятига молик бошқа давлат ташкилотларига ишга тақлиф этилаётган юқори малакали мутахассислар учун лавозимини эғаллаб туриш даврига бериладиган доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниш ҳуқуқига чекловни бекор қилиш;

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида жойлашган давлат органлари ва ташкилотларидан 5 йил муддат мобайнида узлуксиз меҳнат фаолиятини юритаётган мутахассисларни (техник, хизмат кўрсатувчи ва ишлаб чиқариш ходимларидан ташқари) мазкур ҳудудларда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш; республиканинг бошқа ҳудудларида доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятидаги янги қурилган уйлари сотиб олиб, уч йил ичида сотган ҳолатларда давлат божининг алоҳида ставкаларини қўллаш тартибини бекор қилиш.

Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур бандда назарда тутилган талаблардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига тегишли қонун лойиҳасини киритсин.

2. Маълумот учун қабул қилинсинки: а) 2020 йил 1 апрелдан Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида кўчмас мулкни олишда Ўзбекистон Республикаси фуқароларини учун ушбу ҳудудларда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинишини талаб қилинмайдиган;

б) Ўзбекистон Республикаси фуқароларини доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш билан боғлиқ ишлар идоралараро электрон ҳамкорлик орқали "Ягона дарча" таъмоийли асосида Ички ишлар вазирлигининг "Манзил" автоматлаштирилган ахборот тизими (кейинги ўринларда – "Манзил" тизими) воситасида амалга оширилади. Бунда Ўзбекистон Республикаси фуқароларини "Манзил" тизими орқали доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш;

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида – 2020 йил 1 сентябрдан;

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда — 2021 йил 1 январдан бошлаб амалга оширилади;

в) доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш тартибини бузганлик Ўзбекистон Республикаси фуқароларини тегишли ҳудуд ва манзилдан чиқариб юбориш учун асос бўлиб ҳисобланмайдиган.

3. Белгилансинки:

а) 2020 йил 1 сентябрдан қуйдагиларни назарда тутувчи тартиб жорий этилади: Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатдан ўтмасдан истиқомат қилиш муддати 15 кун ҳисобланадиган;

доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиниш расмийлаштириш бир кун ичида амалга оширилади;

Ўзбекистон Республикаси фуқароларини доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда аввалги доимий яшаш жойидан рўйхатдан чиқиш тартиби бекор қилинади;

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниши расмийлаштиришда паспорт, уй дафтари ёки хонадон картчасига рўйхатга олиш штампини босиш амалиёти бекор қилинади;

доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда ҳарбий хизматга мажбурларнинг мудоффа ишлари бўлимларига ҳарбий ҳисобдан чиқиш ва ҳарбий ҳисобга туриш учун бориш тартиби бекор қилинади;

Ўзбекистон Республикаси фуқароси томонидан солиқ идораларида ҳисобга олинган ижара шартномаси ҳақида маълумот тақдим этилганда вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинишда уй-жой эгасининг розилиги талаб этилмайди;

б) тузилган болага фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органлари томонидан тузилганлик тўғрисида гувоҳномани расмийлаштириш чоғида отаси ёки онасининг доимий яшаш жойи бўйича рўйхатдан ўтган манзилига идоралараро электрон ҳамкорлик орқали маълумотларни кири-

тиш йўли билан уни доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш тартиби жорий қилинади;

в) Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг муайян ҳудудига доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тегишсинча ушбу ҳудуднинг бошқа манзилида истиқомат қилса, турган жойи бўйича вақтинча рўйхатга олиниши шарт эмас ва у паспорт тизими қондаларини бузган деб ҳисобланмайдиган.

4. "Манзил" тизимининг "ягона дарча" таъмоийли асосида тўлиқ ишлашини таъминлаш мақсадида:

а) Ўзбекистон Республикаси Мудоффа вазирлиги;

2020 йил 1 августга қадар Ўзбекистон Республикаси фуқароларини онлайн тарзда ҳарбий ҳисобга олиш ва ҳисобдан чиқариш тизимини жорий қилсин;

2021 йил 1 январга қадар ҳарбий ҳисоб ҳужжатларини автоматлаштириш мақсадида картотека маълумотларини жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақамига боғлаган ҳолда рақамлаштириш чораларини кўрсин;

мазкур Фармоннинг 2-банди "б" кичик бандида белгиланган муддатлардан келиб чиққан ҳолда, "Автоматлаштирилган ахборот тизими ва маълумотлар базаси" автоматлаштирилган ахборот тизимини Ички ишлар вазирлиги ҳамда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш маркази билан биргаликда "Манзил" ва "Хорижда чиқиш паспорти" ахборот тизимлари билан интеграция қилсин;

ҳарбий ҳисоб ҳужжатларини, ҳарбий хизматга мажбур фуқаролар тўғрисидаги маълумотларни ҳудудий мудоффа ишлари бўлимларига реал вақт режимида электрон тизим орқали юбориш учун Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш маркази маълумотлар базаси билан идоралараро электрон ҳамкорлигини йўлга қўйсин;

б) Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда 2020 йил 1 августга қадар "Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органларининг ягона электрон архиви" ахборот тизимини "Манзил" тизимига интеграция қилсин;

в) Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги 2020 йил 1 сентябрга қадар вояга етмаганларни туғилганлик ҳақида гувоҳномаси маълумотларига ҳамда вояга етганларни жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақамига боғлаган ҳолда васийлик ва ҳомилийни тасдиқловчи ҳужжатларнинг электрон базасини яратсин ва уни Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда "Манзил" тизимига интеграция қилсин;

г) Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги "Ягона миллий меҳнат тизими" идоралараро дастурий-аппарат комплексини Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда "Манзил" тизимига интеграция қилсин;

д) Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда ҳисобга олинган ижара шартномалари бўйича ижарачи ва уй эгасининг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами ҳамда кўчмас мулкнинг кадастр рақами тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиш мақсадида "Солиқ" ахборот тизимлари комплексини "Манзил" тизимига интеграция қилсин;

е) Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси мазкур Фармоннинг 2-банди "б" кичик бандида белгиланган муддатлардан келиб чиққан ҳолда:

идоралараро электрон ҳамкорлик тизими асосида "Манзил" тизимига кўчмас мулк эгаси ёки унинг юридик манзили ўзгарганда, кўчмас мулк объектларининг манзиллари ягона реестрдадан ўзгарган маълумотларнинг тақдим этилишини;

кўчмас мулк эгаси бўлган жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами мавжуд бўлмаганда, "Электрон ҳукумат" тизимининг идоралараро интеграциялашув платформасидан фойдаланиб ва ахборот хавфсизлиги талабларига риоя этган ҳолда, уни Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш маркази ҳамда Ички ишлар вазирлиги маълумотлар базасидан олиниши йўлга қўйсин;

ж) Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги билан биргаликда;

икки ҳафта муддатда аҳолига тақдим этилаётган электрон давлат хизматларини кўрсатиш доирасида электрон рақамли имзо ўрнига шахсини тасдиқлашнинг муқобил шакллари, шу жумладан, мобиль алоқа телефон рақамлари орқали шахсини тасдиқлашнинг қўшимча имкониятларини яратиш назарда тутувчи Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳасини киритсин;

мазкур Фармоннинг 2-банди "б" кичик бандида белгиланган муддатлардан келиб чиққан

ҳолда, Ўзбекистон Республикаси фуқароларини доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш ишларини Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали амалга ошириш имкониятини яратсин.

Бунда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Адлия вазирлиги, Мудоффа вазирлиги, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси "Электрон ҳукумат" ва рақамли иқтисодиёт лойиҳаларини бошқариш маркази" ДУК билан биргаликда 2020 йил 1 августга қадар Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари порталига интеграция қилсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Мудоффа вазирлигининг мурожаатига мувофиқ 2021 йил 1 январга қадар Мудоффа вазирлигининг "Автоматлаштирилган ахборот тизими ва маълумотлар базаси" тизимини жорий этиш учун туман (шаҳар) мудоффа ишлари бўлимларининг белгиланган тартибда Электрон ҳукуматнинг идоралараро маълумотлар узатиш тармоғига уланганини таъминласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги уч ой муддатда Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олишда давлат хизматларининг автоматик тарзда кўрсатилиши учун тегишли идораларга хабарнома юборилишини ташкиллаштирсин;

доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш талаб этакдан барча давлат хизматлари ҳамда бошқа маъмурий тартиб-таомилларини вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиниш орқали амалга ошириш имкониятини яратиш юзасидан Вазирлар Маҳкамасига тақлиф киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Олий суди мазкур Фармоннинг 2-банди "б" кичик бандида белгиланган муддатлардан келиб чиққан ҳолда Олий суд ахборот тизимини Ички ишлар вазирлигининг "Манзил" тизими билан интеграция қилиш чораларини кўрсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги:

а) 2021 йил 1 январга қадар шахснинг жазони ижро этиш муассасасидан озод қилинганлиги тўғрисидаги электрон маълумотлар базасини юритиш тизимини йўлга қўйсин ва ички ишлар органлари тизимида мавжуд ҳужжатлар ва маълумотларни фуқаролардан талаб қилмаслик бўйича чоралар кўрсин;

б) бир ой муддатда ушбу Фармоннинг ижроси юзасидан фуқаролардан келиб тушадиган мурожаатлар асосида тизимли мониторинг олиб бориш мақсадида ўз веб-сайтида тушган мурожаатларнинг мазмунини барчага очик бўлган ва уларни муҳофама этиш имконини берадиган махсус саҳифанинг ишга туширилишини таъминласин ҳамда зарурат бўлганда идоралараро маълумот алмашинуви тизимини янада такомиллаштириш юзасидан чора-тадбирларни амалга ошириб бориш;

в) икки ой муддатда Ўзбекистон Республикаси фуқароларини доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш тартибининг ислоҳ этилиши ҳамда яратилаётган электрон тизим имкониятларидан келиб чиқиб, фуқароларни бўлмаган шахслар ва чет эл фуқаролари учун белгиланган тартибларни такомиллаштириш юзасидан Вазирлар Маҳкамасига тақлиф киритсин;

г) манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда уч ой муддатда:

паспорт

Таҳлил ва таққос

УМУМҲИЙ ХИРМОН — САККИЗ МИЛЛИОН ТОННА!

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

БИР ДОНА БУГДЎЙ САЛМОҒИ

Ғалла ҳақида гап борганда, уни ризқ-рўзимиз манбаи сифатида эъзоз билан тилга оламиз. “Ризқ” сўзи лугавий жиҳатдан “улуш”, “инъом” каби маъноларни англатади. Ҳадисларда ҳам бу сўз Яратганнинг инъоми, экин экиш, кўчат ўтказишнинг ажри, савоби сифатида келтирилади.

Мир Алишер Навоий бобомизнинг деҳқон ва зироатга доир мана бундай машҳур лутфлари бор: “Деҳқонки, дона сочар, ерни ёрмоқ била ризқ йўлини очар... Олам аҳли маъмурлиги алардин, олам аҳли асарлиги алардин! Ҳар қаён қилсалар ҳаракот, элга ҳам кут еткарур, ҳам баракот”.

Бу фикрлар бугунги кун деҳқони, айниқса, ғаллакор меҳнати, унинг кут-баракасига нечоғлиқ ҳамонанг. Буюк бобомиз даҳосининг улуғлиги ҳам ана шунда эмасми? Аслида қўлингизга бир неча бугдўй донасини олиб, салмоғини ҳеч ўлчаб кўрганмисиз? Балким, у пардан-да энгил туюлар. Лекин уни яратиб, экиш ва хирмон бунёд қилиш кўп заҳмат талаб қиладиган иш. Шунинг учун ҳам ҳар бир дона бугдўй донаси бебаҳо ва табарруқ. Эл-улусда “Ғалла — ризқ-рўз манбаи”, “Арпа-бугдўй ош экан, олтин-кумуш тош экан”, дея бежиз нақл этилмайди. Бинобарин, бугдўйда инсон организми эҳтиёжи учун доимий зарур бўлган углеводлар, оқсил ва бошқа фаол моддалар борки, ундаги бундай табиий муҳассамликни бошқа маҳсулотларда топа олмайсиз.

Халқаро экспертлар фикрича, пандемия оқибатида очарчиликдан қийналаётган аҳоли сони 2 баробар ошиб, 1 миллиард 600 миллионга етади. Яқин Шарқдаги уруш ва таҳдидлардан қочган, бола-чақалари билан оч ва бошпанасизликда кун кечираётган қочқинларнинг сони беш миллиондан ортиб кетади.

Шўқрим, юртимиз тинч, дастурхонимизда неъматлар етарли. Кейинги йилларда Президентимиз Шавкат Мирзиёев бошчилигида аграр соҳада ўтказилаётган ислохотлар, энг аввало, деҳқонлар қосасини оқартиришга, яъни даромади ва манфаатдорлигини оширишга қаратилляпти. Ғаллачиликда ҳам давлат буюртмасидан воз кечилляпти, нарх белгилаш эркинлаштирилди. Маҳсулот ишлаб чиқаришда кластер тизимига ўтиляпти ва упарнинг ривожланиши учун шарт-шароитлар яратилляпти. Пандемия таъсирини юмшатиш бўйича қабул қилинган Президентимиз фармонларига мувофиқ, кредитларни қайтариш муддати узайтирилди, солиқ бўйича қатор енгилликлар жорий қилинди. Бу, ўз навбатида, маҳсулот ҳажмини кескин ошириш, юқори қўшимча қиймат ва янги иш ўринлари яратишга имкон берапти. Ўтган йили ғалла ҳосили мўл бўлди. Шунинг учун дон ва ун экспорти камайганига қарамай, дўкону дастурхонларимизда азиз неъмат тўкин бўлиб турибди. Шу ўринда бир таққос. Агар 1994 йилда республика бўйича ўртача 13 центнердан ғалла ҳосили олинган бўлса, бу кўрсаткич 2019 йилга келиб, 65 центнерга етди.

ЎСОИЛДОРЛИК 70 СЕНТНЕРДАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Бугунги кунда бутун дунёни қамраб олган коронавирус офати халқимиз иродасини ҳам синовдан ўтказяпти. Пандемия натижасида охириги уч ойда мамлакатимизга қириб келаётган ун ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб 50 фоиз, дон 31 фоиз камайди. Бугунги эпидемиологик вазият ҳар қандай ҳолатга тайёр туриш, озиқ-овқатни аҳоли талаби даража-

сида захира қилишни тақозо этияпти.

Президентимиз озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги масалалари таҳлил этилган видеоселектор йиғилишларида ҳозирги оғир шароитда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг аниқ вазифаларини белгиллади. Қўшимча агротехник тадбирларни қўллаш ҳисобига ғалла ҳосилдорлигини 20 центнерга ошириш, гектаридан камида 70 центнердан ҳосил олиш чораларини кўриш бўйича топшириқлар берди.

— Айни кунда мамлакатимизда 1 миллион 264 минг гектар майдонда бошоқли дон экинлари парваришланяпти, — дейди Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ғаллачилик бошқармаси бош мутахассиси Музаффар Юнусов. — Унинг 1 миллион 78 минг гектари суғориладиган ва 186 минг гектари лалми ерлар. Мониторинг натижалари бу майдонларнинг 40 фоизи бошоқлаш, қолган қисми найчалаш фазасида эканини кўрсатяпти.

Бу йил баҳор эрта ва серёгин келди. Айниқса, лалми ерларда деҳқончилик қилаётган ғаллакорларнинг дўпписи осмонда. Абринайсонлар ризқи кўкка қараган дашту далалардаги ғаллазорларга кут-барака ёғдирди. Суғориладиган майдонлардаги ниҳоллар авжи ҳам кўнгилни қувнатади.

— Хоразмнинг оғир тупроқ шароитида ҳозирги пайтда ғалланинг найчалаб, бошоқлаши одатдагидан фарқли ҳолат, — дейди Урганч туманидаги “Шерзод Ҳамдам” фермер хўжалиги раҳбари Маркс Саидов. — Кўклам ун кунча барвақт келди. 40 гектар ерга ўтган йил сентябрь ойи охирида уруғ ташлаган бўлсак, мана, бугун ўримни ўтказиш режасини тузямиз. Қомбайнимиз созланган, техникамиз етарли. Минерал ўғитдан камчилик йўқ. Лекин биз кўпроқ биологик массага зўр берамиз. Ҳаво намчилиги шароитида бу қўл келди, занг йўламади.

Президентимиз видеоселектор йиғилишида ҳосилдорлигини қўшимча 20 центнерга кўпайтириш вазифасини қўйди. Деҳқонларимиз билан маслаҳатлашдик, парваришни кучайтириш им-

кониятларини бирма-бир таҳлил қилдик. Ҳали айрим майдонларимизда ишловни кучайтириш керак экан. Шунда бемалол 80 центнердан тош босади.

Ғаллакорларнинг айтишича, ҳосилнинг мўллиги кўнгилни кўтараётган бўлса, молиявий мададлар белини бақувват қиляпти. 2020 йилда бошоқли дон етиштириш харажатлари учун ҳукумат томонидан 3 триллион 600 миллиард сўмлик имтиёзли кредит маблағлари йўналтирилди. Жорий йил март ойининг ўзига 343 миллиард сўм, шундан ғаллани зарарли ҳашаротлардан ҳимоя қилиш учун 100 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилиб, жойларда етарли миқдорда кимёвий воситалар захираси яратилди.

— 12 апрелдаги видеоселекторда занг қасаллиги, зараркунанда ва бегона ўтларга қарши кимёвий ишлов бериш тадбирларини оқилона йўлга қўйиш бўйича вазифалар ҳам белгилаб берилди, — дейди Музаффар Юнусов. — Айни пайтда бу борадаги ишлар соҳа олимларининг илмий асосланган тавсиялари асосида ташкил этилган. Тадбирларни сифатли ўтказиш мақсадида 8 минг 158 та ОБХ ва штангали пуркагичлар тайёрланган.

Ўтган йилнинг иккинчи ярмидан соҳада бурилиш даври бошланди. Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 84 туманда 124 та жамоа кластер тизимида ишлашга ўтди. Уларга 4 мингдан ортиқ фермер хўжалигининг 117,2 минг гектар майдони фьючерс шартнома асосида бириктирилган бўлса, 40,4 минг гектар ер ўзларининг тасарруфига берилди. Мазкур майдонларнинг ҳар гектаридан ўртача 70 центнердан ҳосил етиштирилса, уларнинг хирмони 1 миллион 95 минг тоннани ташкил этади.

Умуман олганда, ғаллакорларимиз бу йилги умумий хирмонни 8 миллион тоннадан оширишни ният қилган. Белгиланган қўшимча агротехник тадбирлар амалга оширилса, тонларни-туналарга улаб қилинаётган захматни Яратганнинг ўзи асраса ва қўлласа, эзгу мақсадга эришиллади. Бу аҳоли дастурхони тўқинлиги, қорвачилик, балиқчилик, қуёнчилик

ривожини таъминлаши баробарида қумолимо чумчуққа ҳам ризқ-насиба бўлади.

МУХТАСАР АЙТГАНДА...

Биз шарҳимиз авалида бир дона бугдўй салмоғини билишни истаган эдик. Англадикки, унинг салмоғи биз ўйлагандан-да оғир, бебаҳо ва табарруқ. Бугун бошоқлай бошлаган ғаллазорларга қараб, кўнглимиз гурур ва сурурга тўлади. Бу миллион-миллиардлаб бошоқлар эрта-индин нон ва бошқа неъмат бўлиб дастурхонимизга келади.

Мутахассисларнинг фикрича, бир квадрат метрда 400 дона атрофида ғалла ниҳоли ва 500-600 дона бугдўй бошоғи пишиб етилади. Бу донлар унга айланрилиб, нон тайёрланса, кичик оилага бир кунликка еттулик ризқ бўлади. Бу йил гектар бошга камида 70 центнердан бугдўй олиш кўзланаётганлиги назарда тутилса, бу 7 тонна сара дон ва ундан камида 5 500 килограмм ун ҳосил бўлади.

Бир килограмм ундан иккита қолипни нондан сал ортиқ, юз килограммдан 227, 6 та, бир тоннадан 2276 дона, беш ярим тоннадан эса, 14 418 дона атрофида қолипни нон тайёрланади. Тиббий меъёrlарга мувофиқ, ҳар бир кишига кунига 250-300 грамм нон маҳсулотлари зарурлиги ҳисобга олинса, бу ўртача 30 000 кишини таъминлайдиган бир кунлик неъмат, деганидир. Бу миқдор яна 20 центнерга ошса, унинг кут-барақасидан яна қанча аҳоли баҳраманд бўлишини ҳисоблаш қийин эмас.

Боболар дуога қўл очганда, бежиз ризқ-насибамиз бутун бўлсин, демайди. Пандемия балоси бутун дунёни зир қақшатаётган, бир ўз етмиш мингдан ортиқ одамнинг ёстиғини қуритиб ва яна шунинг ўн баробаридаги аҳолини очликка гирифтор этиб турган бир пайтда халқимиз ризқ-рўзининг бутун ва тўкин бўлиши савобли ишлар ичидаги энг савоблики, десак, ҳеч бир муболага қилмаган бўламиз. Шу боис, давлатимиз раҳбарининг бу борадаги шижоати ва рағбат деҳқонларимизни улкан мақсадларга отлантиряпти, эзгу ниятларига қанот берапти.

Муносабат

УЗОҚ ЙИЛЛАР КУТИЛГАН ҲАЁТБАХШ ҲУЖЖАТ

Бошланғичи 1-бетда

Ана шундай энг дадил ва муҳим қадамлардан бири давлатимиз раҳбарининг “Доимий прописка қилиш ҳамда турган жойи бўйича ҳисобга олиш тартибини ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонга имзо чекиши бўлди.

Дарҳақиқат, ушбу ҳаётбахш ҳужжатни қўпчилик узоқ йиллар ниҳоятда интиқлик ва орзиқчи билан кутган. Боиси, прописка тизими туздан ислоҳ қилишга қаратилган мазкур фармон ҳар биримизнинг ўз давлатимиз ҳудудида эмин-эркин ҳаракатланишимиз, яшаш ва ишлаш жойимизни ихтиёрий танлашимиз мумкинлиги баробарида, конституциявий ҳуқуқларимизнинг таъминланишини ҳам қафолатлаб берди.

Мамлакатимизда кейинги вақтларда паспорт тизимини тубдан ислоҳ қилиш ва соддалаштиришга қаратилган чора-тадбирлар босқичма-босқич, тизимли равишда амалга ошириб келинмоқда. Хусусан, бу борада тўп-ланиб қолган қатор муаммо ва камчиликлар, айниқса, Тошкент шаҳри ва вилоятда мулкка эгалик қилиш, ишлаш, таълим олиш, тиббий хизматлардан фойдаланиш ва бошқа шу каби ҳуқуқларнинг муайян маънода чеклангани аҳоли катта қисмининг норозилигига сабаб бўлаётгани айни ҳақиқат эди.

Президентимиз жорий йил 24 январь куни парламентга Мурожаатномасида мазкур масалага яна бир бор тўхталиб, асосий ишчи кучи яшайдиган ва иш ўринлари яратилаётган ҳудудлар ўртасида тафовут мавжудлиги, бунинг ечими ички миграцияни эркинлаштиришдан иборатлигини қайд этганди.

“Бу масала қандай қийинлигини ҳаммамиз биламиз. 30 йил фуқароларимизнинг оёғига

кишан қилиб, бу масалани ҳал қилмадик. Фуқароларимиз Ўзбекистон Республикасининг хоҳлаган жойида пропискадан ўтиб, хоҳлаган жойида ишлашининг қонуний асосини яратмасак, қуруқ гап билан ишлар амалга ошмайди”, деган эди давлатимиз раҳбари.

“Доимий прописка қилиш ҳамда турган жойи бўйича ҳисобга олиш тартибини ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармон том маънода одамларимиз оёғидаги ана шу кишанларни парчалаб ташлаши билан ҳам долзарб аҳамият касб этади.

Унга кўра, “доимий прописка қилиш” ва “турган жойи бўйича ҳисобга олиш” тушунчалари “доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш” ва “вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш” тушунчаларига ўзгартирилмоқда. Шу билан бирга, фуқароларга биринчи ва иккинчи даражали қариндошларини ўзи доимий яшаш жойи бўйича рўйхатда бўлган манзил билан бир қаторда, эгалигида бўлган уй-жой майдонига доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга қўйиш имконияти яратилмоқда.

Фармонга мувофиқ, доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга қўйиш учун эр-хотиннинг никоҳдан кейин бир йил давомида биргаликда яшаш шарти ҳамда бир йил ичида никоҳ бекор қилинган тақдирда доимий яшаш жойи

бўйича рўйхатга олиниши йўқотилиши тўғрисидаги қоида олиб ташланмоқда. Ўз навбатида, оилага тарбияга олинган (патронат) шахслар уларнинг тутинган ота-онасининг доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниши, илгари Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган фуқаролар доимий яшаш учун тегишли қайтиб келганда, улар ҳеч қандай тўсиқларсиз доимий яшаш жойи бўйича қандай рўйхатга олинадилар.

Тегишли лавозимларга сайланган, тайинланган, тасдиқланган фуқаролар ҳамда республика даражасидаги бошқа давлат ташкилотларига ишга тақлиф этилган мутахассислар учун лавозимни эгаллаб туриш даврига бериладиган доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олиниш ҳуқуқига бўлган чекловнинг олиб ташланиши эса юқори малакали кадрлар захирасини шакллантириш ҳамда салоҳиятини оширишда муҳим омил бўлади. Республикаимизнинг бошқа ҳудудларида рўйхатда турган фуқаролар Тошкент шаҳри ва вилоятидаги янги қурилган уйлари сотиб олиб, уч йил ичида сотган ҳолатларда давлат божининг алоҳида ставкаларини қўллаш амалиёти ҳам бекор қилинмоқда.

Энг катта ўзгариш шундан иборатки, 2020 йил 1 апрелдан бошлаб Тошкент шаҳри ва вилоятида кўчмас мулкка эга бўлишда Ўзбекистон фуқаролари учун ушбу ҳудудларда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганнинг талаб этилмаслигидир. Шу билан бир қаторда, мамлакатимиз фуқароларини доимий яшаш ва вақтинча турар жойи бўйича рўйхатга олиш билан боғлиқ ишлар келгусида идоралараро электрон ҳамкорлик орқали “ягона дарча” таъйинли асосида Ички ишлар вазирлигининг

“Манзил” автоматлаштирилган ахборот тизими воситасида амалга оширилиши назарда тутилганлиги орқича оворагарчиликлар ва бюрократияга чек қўйди.

Шунингдек, фармонга биноан, доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш тартибини бузганлик ҳолати фуқароларимизни тегишли ҳудуд ва манзилдан чиқариб юбориш учун асос бўлмаслиги, уларнинг доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатдан ўтмасдан истиқомат қилиш муддати 15 кунга узайтирилгани, рўйхатга олишни расмийлаштириш бир кун ичида амалга оширилиши, мамлакат фуқароларини доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда аввалги доимий яшаш жойидан рўйхатдан чиқиш тартиби бекор қилиниши белгиланмоқда.

Яна бир аҳамиятга молик томони шундаки, фуқароларимизнинг доимий ва вақтинча рўйхатдан ўтишлари билан боғлиқ барча сазй-ҳаракатлар, шунингдек, бу соҳага боғлиқ фуқаролик муносабатлари замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг имкониятларига таянган ҳолда электрон тарзда амалга оширилиши, бунда тегишли давлат идораларининг ҳаммаси Ички ишлар вазирлигининг “Манзил” автоматлаштирилган ахборот тизимига интеграция қилиниши кўзда тутилмоқда.

Фармонга биноан, ҳукумат зиммасига бир ҳафта муддатда “Ўзбекистон Республикаси фуқароларини Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш тартиби тўғрисида”ги низомни тасдиқлаш вазифаси ҳам юклатилди.

Ушбу фармонга асосан, эндиликда фуқароларга прописка фактидан қатъи назар, республиканинг хоҳлаган минтақасида яшаш ва меҳнат қилиш ҳуқуқининг мустақамланаётгани мамлакатимизнинг барча ҳудудлари мутаносиб равишда ривожланиши, пировардида иқтисодиётимиз юксалишида ҳам долзарб ўрин тутди.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастурига мувофиқ, прописка тизимини ислоҳ қилишга доир Ўзбекистон Республикасининг қонуни ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг қарори лойиҳалари ишлаб чиқилиб, “Тараққиёт стратегияси” маркази томонидан жорий йилнинг 4-11 апрель кунлари халқимиз ва жамоатчиликнинг онлайн муҳокамасидан ўтказилди.

Шуни эътиборга лойиқки, ушбу ҳужжатлар муҳокамасида юртдошларимиз кутилгандан ҳам зиёда фаол иштирок этди, ўз тақлиф-мулоҳазаларини баён қилиб, бу ислохотларни зўр қониқиш ва катта мамнуният билан қўллаб-қувватлади.

Хулоса шуки, мамлакатимизда “Инсон манфаатлари ҳар нарсадан устун”, деган устувор ғояга асосланган, халқ фаровонлиги, юрт тараққиётига хизмат қилувчи янги босқичдаги самарали ислохотлар изчил давом этаверади.

Концепция лойиҳаси муҳокамада

АДВОКАТУРА
ИНСТИТУТИ
ривожининг
ЯНГИ БОСҚИЧИ

Валишер ДАВЛАТОВ,
Олий Мажлис хузуридаги
Конунчилик муаммолари
ва парламент тадқиқотлари
институтини бўлим бошлиғи

Ўзбекистон Республикаси
норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар
лойиҳалари порталида
Адвокатура институтини
ривожлантириш
концепцияси лойиҳаси эълон
қилинди.

Айтиш кераки, ушбу ҳужжат лойиҳаси мамлакатимизда адвокатура ва адвокатлик фаолиятини тубдан такомиллаштиришга, инсон ҳуқуқи ва эркинликларини таъминлашга қаратилгани билан нафақат адвокатлар ва ҳуқуқшуносларнинг, балки кенг жамоатчиликнинг диққат-эътиборини тортмоқда.

Ҳуқуқий давлат қуриши ўз олдига мақсад қилиб қўйган давлатда демократияни қарор топтириш учун давлат ва жамият ўртасида кучлар мувозанатини таъминлаш зарур. Яъни давлат органлари, мансабдор шахслар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ўз вазифасини амалга ошириш жараёнида қонун билан белгиланган аҳолиларидан четта чиқиб кетмаслиги, ўз мансаб вазифаларини суистеъмол қилмасликлари учун уни мувозанатда сақлаб, тийиб турувчи қарама-қарши куч керак бўлади.

Инсоният тарихида муваффақиятли синовдан ўтиб, дунёнинг ривожланган давлатларида ўз вазифасини бажариб келаётган бундай куч эса жамоатчилик назорати, яъни фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, оммавий ахборот воситалари, нодавлат нотижорат ташкилотларидир. Шу маънода, табиатан нодавлат, мазмунан нотижорат тизим ҳисобланган адвокатура институтини такомиллаштириш мамлакатимиздаги суд-ҳуқуқ ислохотлари самардорлигини оширишда муҳим аҳамиятга эга.

2019 йилнинг 6 декабрь кунини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 27 йиллигига бағишланган тантанали маросимда давлатимиз раҳбари Адвокатура институтини ривожлантириш концепциясини ишлаб чиқиш зарурлиги ҳақидаги олижаноб гоёни илгари сурган эди.

Таъкидлаш жоизки, соҳага узоқ йиллар давомида етарли даражада эътибор берилмагани адвокатура институтида талай муаммоларнинг тўпланиб қолишига олиб келди. Масалан, бугунги кунда мамлакатимизда адвокатларнинг сони жами 4 мингга яқин бўлиб, ўрта ҳисобда бир адвокатга 8651 киши тўғри келади. Ушбу кўрсаткич Исроилда бир адвокатга — 136 киши, Италияда — 265 киши, Испанияда — 328 киши, Буюк Британияда — 386 киши, Германияда — 499 киши, Туркияда — 794 киши, Грузияда — 833 киши, Украинада — 1205 киши, Францияда — 1020 киши, Россияда — 1870 киши, Қозғистонда эса — 3932 кишига тўғри келади.

Шунингдек, соҳанинг жозибадорлиги камайиб кетди. Бу эса ёш кадрлар оқимининг сусайишига олиб келди. Хусусан, 30 ёшгача бўлган адвокатлар сони 2009 йилда 224 нафарни ташкил этган бўлса, охириги ўн йил ичида 3 баробардан ортиқ миқдорга камайди.

Концепция лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатаси томонидан ишлаб чиқилган бўлиб, уни тайёрлаш давомида мамлакатимиздаги адвокатлик фаолияти халқаро норма ва стандартлар асосида чуқур таҳлил қилинди. Илгор хорижий мамлакатлар, хусусан, АҚШ, Германия, Япония, Туркия, Россия каби давлатларнинг бой тажрибасидан самарали фойдаланган ҳолда маромига етказилди.

Концепция лойиҳасида адвокатларни бугунги кунда ўйлантираётган масалалар билан биргаликда уларнинг оқилана ечими бўйича аниқ тақдирлар илгари сурилган. Хусусан, адвокатлик касбини эгаллаш учун талабдорларга белгиланган амалдаги икки йиллик меҳнат стажига бекор қилинмоқда. Бунда барча учун мажбурий бўлган уч ойлик стажировка ўташ сақланиб қолади. Ушбу имконият соҳага ёш кадрларни жалб этиш, адвокатлик фаолияти жозибадорлигини ошириши шубҳасиз.

Шунингдек, адвокатларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, Адвокатлар палатаси хузурида Адвокатларни тайёрлаш ва малакасини ошириш марказини ташкил этиш ва масофавий таълим тизимини жорий этиш ҳудудларда меҳнат қилаётган адвокатларга қулайликлар яратди.

Адвокатлик фаолиятининг амалдаги солиқ режими соддалаштирилиб, адвокатларга ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва суд ходимларига тенг бўлган ижтимоий таъминот кафолатлари назарда тутилмоқда.

Адвокатларнинг жиноят, фуқаролик, иқтисодий ва маъмурий ишлардаги иштироки такомиллашмоқда. Уларга кенг ҳуқуқлар берилмоқда. Жумладан, барча жиноят ишлари бўйича ва жиноят процессининг барча босқичларида ҳимоячи иштироки шартлиги белгиланмоқда.

Умуман олганда, концепцияни қабул қилиш малакали юридик ёрдам олишга бўлган ҳуқуқларнинг конституциявий кафолатларини қучайтириш, адвокатура ва адвокатлик фаолиятига оид қонунчиликни такомиллаштириш ҳамда шахс ҳуқуқи ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмини яратиш имконини беради.

Олий таълим

ДЕНОВДАГИ ЯНГИ ОЛИЙ
ТАЪЛИМ МУАССАСАСИҲУДУДНИНГ ИСТИҚБОЛДАГИ ДЕМОГРАФИК ВА
ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

Сўнгги йилларда мамлакатимизда олий таълим тизимини тубдан ислоҳ қилиш, талабаларни ўқишга қабул қилиш жараёнида шаффофликни таъминлаш, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини ошириш, таълим жараёнига рақамли ва педагогик технологиялар ҳамда замонавий усулларни кенг жорий этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Давлатимиз раҳбари коронавирус инфекцияси кенг тарқалишининг олдини олишга жиддий эътибор қаратилаётган шу синови кунларда "Сурхондарё вилоятида юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини кенгайтириш ва янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги яна бир муҳим қарорни имзолади.

Мазкур ҳужжатда Термиз давлат университети Денов филиали негизда Самарқанд давлат университетининг Денов тадбиркорлик ва педагогика институтини ташкил этиш белгиланган. Шу муносабат билан мухбиримиз Самарқанд давлат университети ректори, сенатор Рустам Холмуродов билан мазкур қарорнинг мақсад ва вазифалари, аҳамияти ҳақида суҳбатда бўлди.

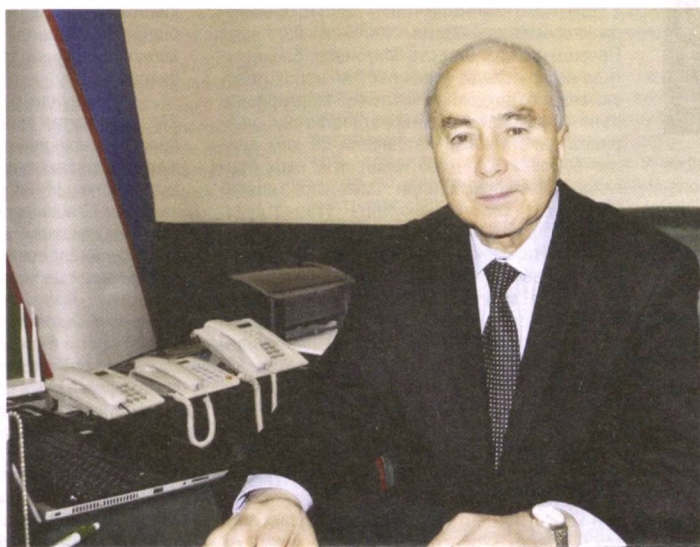
— Рустам Ибрагимович, Президентимиз яна бир хайрли ва истиқболли қарорни имзолади. Бундан кўпчилик, айниқса, сурхондарёлик ёшлар беҳад мамнун бўлгани рост гап. Айнан чекка ҳудудда мазкур таълим муассасасининг ташкил этилиши қайси муаммоларни ечишга қаратилган?

— Олий маълумотли инсон ўз касби-корини яхши билиши, маънавиятли ва маърифатпарвар бўлмоғи лозим. Одамлилик, бағрикенглик, сабр-тоқат ҳаётий зарурат эканига барчамиз мана шу синови кунларда яна бир бор гувоҳ бўляпмиз.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон башоратли ижтимоий-иқтисодий сисёт юриятган мамлакатга айланди. Иқтисодиётда инсонпарварлик бош мезон қилиб олиниб, унинг инфратузилмалари ислоҳи айнан шу ижтимоий бурчи бажаришга қаратилгани бугунгидек фавқуллоҳда даврларда ўз самарасини бераётгани бунга яққол мисолдир. Жамиятнинг барқарор ривожланишида инсон қадрияти таълим-тарбия тизимининг мукамаллигига боғлиқлиги, соғлиқни сақлаш ва озиқ-овқат хавфсизлиги соҳаларининг ҳаётий аҳамияти бўлиши юқорида қайд қилинган давлат сисётининг башоратли экани тасдиғидир.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида амалга оширилаётган изчил чора-тадбирлар, аввало, ҳаётий эҳтиёжлар зарурлиги инобатга олиниб, амалга оширилмоқда. Президентимиз тўғрисидаги ечимини қўлағатган муаммо ва бўшлиқларни бартараф этиш, тизимда замонавий ва самарали таълимга дадил ўтиш, кадрлар тайёрлашни ҳаётини андоза-

лари талабига мос равишда олиб бориш, шулар асосида тадбиркорликни ривожлантириш ишини давлат сисёти даражасига кўтарди. Денов шаҳрида олий таълим муассасасининг ташкил этилиши ҳудуднинг ҳозирги ва истиқболдаги демографик ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётини таъминлайди.

Мазкур институт, авваламбор, жабубий сарҳадларда юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини янги босқичга олиб чиқиш, ёшларнинг илгор педагогик технологиялар ёрдамида таълим олиши учун қўшимча имконият яратиш, ҳудудда тадбиркорлик аъналарини илмий-тадқиқот ва инновацион фаолият билан уйғун ривожлантириш имконини беради.

Сурхондарё саноат ва аграр соҳалар тобора ривожланаётган салоҳиятли вилоят саналади. Бу ҳудуд иқтисодий инфратузилмасини муттасил ривожлантириш, барча соҳаларда барқарорликка эришиш, энг муҳими, аҳоли учун қўлай яшаш ва меҳнат қилиш учун шарт-шароит яратиш бериш давлатимизнинг ҳаётининг эътиборида ва назоратида. Олий таълимда етук кадрлар тайёрлашга бўлган эҳтиёждан келиб чиқиб, айнан Денов тадбиркорлик ва педагогика институтининг ташкил этилиши бугуннинг долзарб вазифаси ва эҳтиёжи эди. Тадбиркорлик, шубҳасиз, тараққиётга хизмат қилади. Юртимизда бежиз тадбиркорларни қўллаб-

СамДУ мутасаддилари зиммасига қандай вазифалар юклатилган?

— Самарқанд давлат университети-нинг Денов тадбиркорлик ва педагогика институтини учун, биринчи навбатда, замонавий ўқув бинолари, ётоқхона, кутубхона, спорт иншоотлари барпо этилади. Шунингдек, мустаҳкам ўқув моддий-техник базаси яратилади. Албатта, бу борада тегишли вазирлик ва ҳокимликларнинг кўмағига таянамиз. Қайд этиш жоизки, мамлакатимизнинг жанубида ташкил этилажак институтни юқори илмий педагогик салоҳиятга эга кадрлар билан таъминлаш кун тартибидagi устувор вазифамиздир.

Асосий эътибор ижтимоий соҳа ва иқтисодий тармоқларининг ривожланиш истиқболлари ва вазифалари, шунингдек, тадбиркорликнинг замонавий ривожланиш тенденцияларини инобатга олган ҳолда тадбиркорлик ва бошқарув, педагогика ва аниқ фанлар ҳамда меҳнат бозори эҳтиёжларига кўра, бошқа соҳалар бўйича юқори малакали кадрларни миллий ва халқаро стандартларга мувофиқ тайёрлашга

қаратилади. Айни пайтда бу борада университетимизда режа асосида махсус ишчи гуруҳ танлов ишларини бошлаб юборган. Асосий эътибор, аввало, СамДУнинг асли сурхондарёлик бўлган профессор-ўқитувчилари, докторант ва магистрларига қаратилмоқда. Биринчи навбатда, ихтиёрий равишда Деновга бориб ишлаш истагини билдирувчи олимларимиз, ёш, истеъдодли ўқитувчиларимизнинг ҳам хоҳиш-иродалари инобатга олинади. Институтда фаолият кўрсатувчиларнинг маоши одатдагидан 50 фоиз юқори бўлиши кўзда тутилганинобатга олсак, масалани тизимли ечиш имкони туғилади.

Бундан ташқари, мамлакатимиздаги қатор нуфузли олий ўқув даргоҳларининг тажрибали, етук, ҳаёт тажрибасига эга профессор-ўқитувчилари билан ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда. Уларнинг кўмағи ва тажрибаси биз учун муҳим. Университетимизда 48 мутахассислик бўйича докторантура (PHD) ва 9 мутахассисликда тўлиқ фан докторлари тайёрлаш имконияти бор. Мақсадли қабул имкониятларидан фойдаланиб, нисбатан қисқа муддатда Денов институтини илмий-педагогик кадрлар билан таъминлашни йўлга қўямиз. Қолаверса, ҳудуд хусусияти талабларидан келиб чиққан ҳолда хориждаги ҳамкор университетлар илмий марказлари имкониятлари ҳам илмий-педагогик кадрлар тайёрлашга қаратилади.

— Ташкил этилажак институтда қайси йўналишларда кадрлар тайёрланади? Битирувчиларнинг келажакда иш билан таъминланиши масаласи қандай бўлади? Янги олий ўқув даргоҳида ўқиш қачондан бошланиши белгиланган?

— Аввало, ҳамкорлик асосида Сурхондарё ва унга қўшни бўлган вилоят ва туманлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, маърифат даргоҳларидаги кадрларга бўлган эҳтиёж ва талабдан келиб чиқиб, ёш йигит-қизлар танлов асосида ўқишга қабул қилинади. Денов институтининг муайян йўналишлар бўйича мутахассислар тайёрлаш билан бирга ҳудуддаги ижтимоий бурчи ҳам бор. Бунини алоҳида эътиборга олиш зарур.

Қабул режасининг минтақа эҳтиёжига мувофиқ шаклланишини инобатга олсак, диплом соҳибларининг иш билан таъминланишида муаммо бўлмайди. Мактабгача таълим, умумтаълим мактаблари, техникум ва бошқа таълим-тарбия муассасалари учун педагог кадрлар тайёрлаш, рақамли иқтисодиёт, экология, филология, психология, қатор аниқ ва ижтимоий фанлар ихтисосликлари, ижтимоий меҳнат, спорт йўналишларида педагог кадрлар тайёрлаш, малака ошириш йўлга қўйилади.

Янги ўқув йили мамлакатимиздаги барча олий таълим муассасалари қатори бир вақтда бошланади.

“Янги Ўзбекистон” мухбири
Лутфулла СУВОНОВ
суҳбатлашди.

Инновация

ТЎСИҚЛАРНИ КЎРСАТУВЧИ
ИШГА ТУШИРИЛДИ

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Карантин вақтида фуқароларнинг транспортда мақсадсиз ҳаракатланишини чеклаш ва ҳайдовчиларнинг карантин тартиб-қоидаларига амал қилишини назорат этиш мақсадида айни пайтда Тошкент шаҳрининг бир қатор кўча ва маҳаллаларида қатновни вақтинча чекловчи тўсиқлар ўрнатилган. “Давергеодезкадастр” қўмитаси ҳамда Тошкент шаҳар ИИББ ҳамкорлигида ана шундай тўсиқлар ўрнатилган жойларни онлайн кўриш имконини берувчи геопортал ишга туширилди.

Электрон ресурс харитасида тўсиқлар жойлашган ҳудудлар қизил чизиклар билан белгиланган. Тошкент шаҳар ИИББ ходимлари ўтказган хатлов натижаларига кўра, ҳозирда пойтахт бўйлаб бундай тўсиқлар сони 1415 тани ташкил этмоқда.

— Геопортал нафақат аҳоли, балки тез тиббий ёрдам хизматлари, махсусот етказувчилар ва бошқа турдаги хизмат кўрсатувчиларга қулайлик яратиш мақсадида ишга туширилди, — деди “Давергеодезкадастр” қўмитаси ахборот хизмати раҳбари Неъматжон Отамуродов. — У барча учун очик

шаклда яратилган бўлиб, фойдаланувчи геопорталга кириш учун интернет тармоғига ulangан бўлиши кифоя.

Онлайн тизимга covid19.geoportal.uz манзили орқали кириш мумкин.

Айни пайтда мутахассислар геопортални такомиллаштириш устида иш олиб бормоқда. Уларнинг маълум қилишича, яқин кунларда электрон ресурсдан бошқа бир қатор хизматлар ҳам жой олади.

ОНА ХАЛҚИМИЗ УЧУН, ЭЛ-ЮРТИМИЗ УЧУН!

Исажон СУЛТОН,
ёзувчи, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими

“Мен ҳаётимни оиламиз, бола-чақамиз, яқинларимиз тасаввур қилолмайман. Улар менинг бутун ҳазинам, бору йўғим, уларсиз ҳеч ким бўлиб қоламан. Бир дунё орзу-ҳавасларим бор, ўшаларга етай дейман, фарзандларим бахти учун елиб-югураман. Гоҳида ўзимга ҳам қарамайман, тобим қочиб қолса, ўтиб кетар дейман-у, яна ишимга уринавераман.

Мен учун энг яхши даво — қизалогимнинг қўлчалари. Кечкурун ишдан келганимда, уйимга киришим билан барча гўрборларим тарқаб кетади, қизчам жажжи қўлчаларини юзимга қўйса, бегубор меҳри туфайли чарчоғим ҳам чиқандек бўлади. Тўйлар кўрсам, толган-тутганимни эл билан бўлишсам, халқнинг дуосини олсам дейман”.

Бу — бир кишининг бир қанча вақт аввал айтилган иқрои. Ҳақиқатан ҳам, чин ўзбек-кона иқро!

Ҳа, бир неча ой аввал бундай сўзларни эшитсак, барчамиз унинг сўзларига қўшилган ва “Ниятларингизга етинг! Толган-тутганингизга барака берсин!” деган бўлардик.

Бирок...

Ўзбекона ҳаётимизнинг ёзилмаган шу қонун-қоидаларини айнан оиламиз, жон-жигарларимиз, ёр-биродарларимиз саломатлиги учун ўзгартириш даврида. Фаровонлик кўргони, ҳаётимиз мазмунини бўлмиш оиламиз, яқинларимиз, дўстларимизнинг осойишталигини, тинчлик-омончилигини ўйлаш вақти. Ўзим учун эмас, яқинларим учун жон кўйдирман деган эзгу ниятни вазиятга мос равишда адо этиш фурсати!

Шу кунларда оиласи дийдорига тўя олмаётган шифокорлар, ички ишлар ҳодимлари, ҳарбийлар, давлат хавфсизлиги, коммунал хизматлар, ҳатто етказиб берувчиларнинг иқроига қўлоқ тутинг-а.

“Тавба, кўча кўча бўлмай қолибди! Ҳаммаёқ ёпиқ, атроф бўм-бўш. Кўчалар, шаҳарлар одамлар билан фэйзлий экан-да. Қанидйи бу кўчалар тезроқ тугаса. Яна кўчаларни тўлдириб юрсак, боғларни айлансак, болаларимизга музқаймоқлар олиб берсак, меҳмонларга борсак! Лекин у ниятларимизга етишимиз учун бугун уйда қолишимиз, давлатимиз жонқуяригиларнинг қадрига етишимиз шарт!”

“Уйга келсам хавотирланаман, — дейди оиламиз дўсти, шифокорларимиздан бири. — Ўзим умумий амалиёт шифокориман, шу сабабли хавф кўлагини яхши биламан. Ишдан қайганимда болаларим олдимга чопиб келса, кўз ёшимни тийиб тура олмайман, ахир онаман, боламни бир бағримга босмасам ором топаримиди? Кўч билан ўзимни қўлга оламан, болаларимга “Менга яқинлашманглар” деб қийимларимни алмаштириб, ҳафсага билан ўз-қўлимни, ашёларимни антисептиклар билан ювсам, шундай хавотирим аримайди”.

Зайниддин домла
ЭШОНКУЛОВ,
Ўзбекистон Мамлакатлари
идорасининг Самарканд
вилояти вакили, вилоят бош
имом-хатиби

Бугунги кунда инсоният ўз бошидан синовли кунларни ўтказмоқда. Гавжум шаҳарлар кимсасиз, олдинги жўшқин ҳаёт тамомилан тин олган, инсонлар бу кунларнинг тезроқ ўтиб кетишига умид боғлаганча уйларидалар, барчаннинг қалби ва тилида битта илтижо — Аллоҳим, касалликни бошимиздан арит, барчамизни ҳифзу ҳимоятга сақла.

Дарҳақиқат, коронавирус пандемияси дунёни ҳаракатдан тўхтатиб қўйди. Сайёрамиздаги деярли барча давлатларга кириб борган бу касаллик, афсуски, диёримизни ҳам четлаб ўтмади.

Касалликка қарши курашиш, унинг кенг тарқалиб кетиши олдини олиш мақсадида

Буллар оддий кишиларнинг хавотирлари. Бизга “Барака топқурлар, илтимос, уйда қолинг!” дейилаётган, кишилар ўз вақтини унумли ўтказиши учун турли-туман онлайн дастурлар, машғулотлар, билим ва тафаккурни оширадиган тадбирлар тақдим этилаётган бир пайтда, кечани-кеча, кундузи-кундузи демай, эл-юрт олдидаги бурчин фидойилик билан адо этаётган минглаб ватандошларимиз-чи? Таҳликали вазиятга қарамай, давлатимиз ўз олдида мақсад қилиб қўйган олижаноб ишларни ўз вақтида адо этайлик, деб заҳмат чекаётган қанчадан-қанча кишилар-чи? Инсоф билан айтايлик: ўзбек халқи давлат ғамхўрлигини ҳеч қачон бундай қўлам ва микёсда ҳис қилмаган эди.

Менинг онам етмиш уч ёшга кирди, ҳозир Сўхда. Саксондан ошган холамиздан ҳол-аҳвол сўраб келаман деб борганида, чегаралар ёпилиб қолди. “Билсанг, ўз одамларимиз, кўчаларимиз, дарахларимиз, сувларимиз кўзимга чўғдай кўриниб кетаяпти, — дейди. — Давлатимизга минг раҳмат, кеча Сўхга киркда баҳайбат юк улвуда ун, ёғ, озиқ-овқат, ҳатто янги туғилган чақалоқлар ашёларигача олиб келиб тарқатди. Болаларимизда отам кўйида қанд-қурс олиб келиб бизга тарқатса, хурсанд бўлиб кетардик, халқ ҳам бугун шунақа суюнди. Отамку олти боласини бир амаллаб боқиб катта қилган заҳматкаш киши эди. Давлат қанча кишига жон куйдирапти экан, деб ўйлаб қолдим. Халқни уйлаётганда, болам, орасида тушунганим тушунганим, кўнгилчанларияу гапга қўнмайдигани қанча? Ким бўлишадан қатъи назар, ўшаларнинг барчасини ўйлаб ғамхўрлик қилаяпти-да. Мен бутун умр болам-чақам деб ўзимни ўтга-чўқа урдим, энди болаларим, невараларим дийдорини соғ-омон кўрай деб ҳамма айтилганларини тўла бажариб ўтирибман”.

Модомики, инсон азиз, киши дийдоридан, эл-юртдан улугроқ, азизроқ ҳеч нарса йўқ экан, шу дийдорлар учун, шу эл-юрт фэйзбеглиги учун бирлашиш керак эмасми? Ахир “Оилангиз учун, фарзандларингиз ва яқинларингиз, дўсту биродарларингиз ва эл-юртингиз учун уйда қолинг!” деган широр аввал кўрилмаган эди. Бундан ҳам эзгу чорлов борми?

Аслида бор, у — “Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари” деган гоё. Бирок шу олижаноб гоёнинг амалга ошиши учун,

эл-юрт фаровонлиги, бахту саодати учун ҳам бугуннинг қоидаларига тўла амал қилишимиз шарт.

Инсоф билан ўйлаб кўрайлик, мана шундай вазиятда ўйсизларча, мулоҳаза қилиб кўрмасдан кишиларни тўй-маъракага чорлаётган, туғилган кун ёки шунга ўхшаш маросимлар қилаётган кишиларни нима деса бўлади?

Айни дамда “Ўз соғлигингизни ўйла” деган чорловдан ҳам кўра, “Ўзгалар соғлигини ўйла” чорлови устунроқ бўлиб турибди. Ўзгалар эса — оиламиз, ёру биродарларимиз, жигарларимиз, кўни-қўшларимиз! Ҳар бир киши шунини фикрлаб кўрса, бутун бир халқ назарда тутилганини англаса бўлади. Яъни “Ўзингиз ва оилангиз асра” деган даъватнинг моҳиятида “Халқингиз асра” деган чорлов турибди. Ҳа, элингни-улусингни асра, қоидаларга риоя қил! Сен ким бўлишингдан қатъи назар, давлатинг сенга хитоб қилмоқда. Сен ҳам бошқаларга хитоб қил!

Ана шунда, албатта, қачонки шом маҳали ишдан қайганимизда қаршимизга шодон чопқиллаб келган ўғил-қизларимиз невараларимизни шу балои офатдан ҳадисирамай бағримизга босиб, юзларидан тўйиб ўпа оламиз, кўйимизда олиб келган ширинликларимизни тарқатамиз, бир дам тин олар экан, ўйнаб-қўлаётган фарзандларимизга — эртанги кунимизнинг эгаларига ўзимиздан рози бўлиб, мамнун боқамиз.

Ана шунда яқинлару биродарлар билан жамулжам бўла оламиз, орзу-тилак тўла алёрлар айтиб, бир-биримизга бахту саодатлар тўлаймиз!

Ана шунда мамлакатдаги улкан ишлар янада кенг қўлам билан барқ уради, элимизнинг, юртимизнинг равақига ҳисса қўша оламиз!

Бунинг учун ўйсизларча тутумлардан, кибр-ҳаволи истаклардан, ўзини кўрсатиб қўйиш ҳавасларидан воз кечиб, тартибларга риоя қилсак бас.

Оиламиз учун!
Рўзгоримиз учун!
Давлатимиз учун!
Она халқимиз учун!

СИНОВЛИ КУНЛАР САБРГА ЧОРЛАЙДИ

Президентимиз, ҳукуматимиз томонидан қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда, қатъий карантин қоидалари жорий қилинган. Аҳолидан имкон қадар қўчага чиқмаслик, айниқса, кексаларни кўпроқ авайлаш сўралмоқда.

Ушбу синовли, табиийки, кишилар турли-ча қабул қилмоқда. Кимдир унинг жиддийлигини ҳис этган ҳолда карантинга риоя қилиб, гўзал сабр билан уйда ўтирибди. Бундай кишилар, аввало, Аллох таолонинг “Аллоҳга итоат этингиз, Пайгамбарга ва ўзларингиздан (бўлмиш) бошлиқларга итоат этингиз” (Нисо, 59), деган буйруғига итоат қилган бўладилар. Яна Пайгамбаримиз алайҳиссаломдан ривоят қилинган “Зарар бериш ҳам ва зарар кўриш ҳам йўқ” (Имом Мож, Имом Доракутнинг ривоятлари) ҳадисига эргашиш орқали касалликнинг тарқалишига ҳисса қўшмаган ва ўзлари ҳамда оила аъзоларини ҳимоя қилган бўладилар. Бу ишларнинг замирида, кўриб турганимиздек, ҳар икки дунёлари учун асқатадиган манфаатлар ётибди.

Яна кимларнингдир бепарво кўча кезаётгани, ИИБ ходимлари томонидан уларга нисбатан қўлланган жарималар ҳақида телевидение ва интернет нашрлардан деярли ҳар кун иштитамиз, ўқиямиз. Ваҳоланки, ҳадиси шарифда “Агар сизлар у (касаллик) бирор ерда тарқатганини эшитсангиз, у ерга борманг. Агар сиз яшаётган ерда (у касаллик) тарқатган бўлса, у ердан чиқманг” (Имом Бухорий ривоят қилган), дейилган. Бу ислом таълимоти, карантин ҳолатининг исломий ифодасидир. Шу йўл орқали касаллик жойловланишини тарих бизга бот-бот эслатиб турибди. Имом Бухорий ривоят қилган бошқа бир ҳадис ҳам “Қай бир кишига тоъун (пандемия) етса ва у уйда сабр билан ва сабоб умидида ўтирса ҳамда ўзига Аллоҳ ёзганидан бошқа нарса етмаслигини билса, илло унга шайхнинг ажрчаллик

сабоб бўлади”, дейиш орқали карантиннинг муҳимлигини таъкидламоқда. Бу ҳадис касаллик етган бўлсин, хоҳ етмасин, ҳамма сабр қилган, сабоб умид этган ва таваккул қилган кишиларга тааллуқлидир.

Баъзилар эса бу кунларда кўркув, тушкунлик ва таҳлика исқанжасида қолиб кетган. Ваҳоланки, мусибат олдида ўзини тутолмаслик заифлик белгисидир. Бу каби ҳолатларда муслмон киши ваҳимага тушмаслиги керак. Зеро, ҳикматларда: “Ақли инсон бошига тушган балони аритиш ҳаракатида бўлади. Аҳмоқ эса битта балони икита қилиб олади”, дейилган. Ушбу маънода Абу Али ибн Сино жуда гўзал тавсия берган: “Ваҳиманинг ўзи ярим касалликдир. Хотиржамлик ярим соғлиқдир. Сабр эса шифонинг бошланғичидир”.

Таъкидлаш лозимки, ҳозирги вазиятда эҳтиёткор йўл тутиш билан бирга, ваҳимага берилишдан сақланиш керак. Чунки бу Аллохнинг бир синови бўлиб, унинг шифосини ҳам бизга ҳадемай етказад. Имом Бухорий бобомиз “Ал-Жоме ас-сахих” тўпламида ривоят қилган ҳадисда Пайгамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Аллоҳ қайси бир дардди тушурган бўлса, унинг давосини ҳам тушургандир”, деганлар.

Синовли кунлар барчамизни сабрли бўлишга, уйда ўзимизни ихталаган ҳолда, касалликнинг кенг тарқалиб кетишига сабабчилардан бўлиб қолмасликка чорлайди.

Биз бугун карантин қоидаларига риоя қилмаётганларга ижтимоий тармоқларда ҳар кун тақдорланаётган ушбу иборани яна бир бор эслатиб қўймоқчимиз: “Касаллик юқтирганларнинг сони қамайишини истасангиз, улар орасида сиз, оилангиз ва яқинларингиз бўлишини хоҳламангиз, уйда қолинг! Унутманг: вирусни биз тарқатмасак, у ўз-ўзича тарқай олмайди”.

ДАВЛАТ ТИЛИ АМАЛ ҚИЛИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДА

Абдуғаффор ҚИРҒИЗБОВ,
Вазирлар Маҳкамасининг Давлат тилини ривожлантириш департаменти мудири, профессор

Ўзбек тилини давлат тили сифатида мамлакатимиз миқёсида, барча соҳаларда ривожлантиришга қатъий қаратилиб, бу соҳада халқимизга, қолаверса, тилимиз фидойилари, жонқуярилари, барча мутахассисларига кенг имкониятлар яратилди.

Аввало, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 21 октябрдаги “Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ҳақда унинг иқросини таъминлаш юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилинди.

Мамлакатимизда 21 октябр Ўзбек тили байрами кунини деб эълон қилинганлиги, 2020-2030 йилларда давлат тилини ривожлантиришга қаратилган концепция ва давлат дастури ишлаб чиқарилаётгани, “Давлат тили ҳақида”ги қонун бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда янги таҳрирда тайёрлангани ва бу борадаги ишларимиз тизимли ва аниқ режа асосида олиб борилаётгани она тилимизга бўлаётган муносабатимизнинг ёрқин исботидир. Давлат тилининг мавқеи ҳамда ривожига давлатимиз раҳбари томонидан қаратилаётган алоҳида эътибор ва назорат қувонарли ҳол, албатта.

Бугун Вазирлар Маҳкамаси аппаратынинг таркибий бўлими сифатида фаолият юритаётган Давлат тилини ривожлантириш департаменти ҳам Президентимиз ташаббуси асосида ташкил этилган бўлиб, унинг зиммасидаги вазифалар юқоридаги икки ҳужжатда, шу билан бирга, 2019 йил 12 декабрда тасдиқланган Давлат тилини ривожлантириш департаменти тўғрисидаги низомада қатъий белгилаб қўйилган. Департамент ўз фаолиятини вазирлиқлар, давлат қўмиталари ва давлат бошқаруви органлари, маҳаллий иқроия ҳокимияти органлари, шунингдек, бошқа ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширади.

Ҳозирги вақтда департамент томонидан бутун республикада давлат тилининг амал қилиши билан боғлиқ муаммолар изчил ўрганилиб, уларнинг ечимлари юзасидан зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқилди. Давлат тилини ривожлантириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан мониторинг олиб борилиши йўлга қўйилди. Ушбу соҳада жамоатчилик назоратининг самарали шакллари жорий этиш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва тегишли ишлар бажариламоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 20 январдаги “Мамлакатда давлат тилида иш юритишни самарали ташкил этиш тўғрисида”ги қароридан давлат бошқаруви органлари, ҳўжалик бirlашмалари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри, туман (шаҳар) ҳокимлари давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига сўзсиз риоя қилиш, иш юритишни давлат тилида ташкил этишга шахсан масъул эканлиги белгилаб қўйилган.

Қарор билан раҳбарнинг маънавий-маърифий ишлар самардорлигини ошириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчи лавозимини жорий этилди. Бугунги кунда ҳокимликлар, вазирлик ва идораларда ушбу лавозимда 300 нафарга яқин мутахассис иш бошлади. Маслаҳатчилар зиммасидаги вазифалар ҳам қарорда белгилаб қўйилган. Вазирлар Маҳкамаси ҳузурда турли соҳа вакиллари, шунингдек, тилшунос олимлардан иборат 49 кишилик таркибда Атамалар комиссияси тузилди. Комиссиянинг асосий вазифалари, ҳуқуқ ва мажбуриятлари Атамалар комиссияси тўғрисидаги низоми билан тасдиқлаб қўйилган. Низомада комиссиянинг илмий асосланган янги сўз ва атамаларни расмий истеъмолга кириштириш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларида адабий тил қоидалари ва нормаларига, шунингдек, юридик, техник ва бошқа махсус қоидаларга риоя этилишини таъминлаш, ўзбек тилига кириб келаётган янги атамаларни қонун ҳужжатларига жорий этиш ва амалда қўлланганин ҳуқуқий муаммоларини ўрганиш, ушбу соҳадаги муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишининг ривожланиш йўналишларини аниқлаш, вазирлиқлар, давлат қўмиталари ва идораларга атамашунослик масалалари бўйича маслаҳат бериш каби қатор вазифаларни бажариши, шунингдек, унинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари белгилаб берилган.

Тилимизнинг амалда — ҳам оғзаки, ҳам ёзма, расмий ва бошқа услубларда кенг қўлланишини йўлга қўйиш, бунда барча зарурий чораларни қўллаш, соҳанинг етук мутахассисларини тайёрлашда қатъи баъзимиз мавжуд. Бу, шубҳасиз, Алишер Навоий номидида Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университетида. Бугун мазкур университетда ўзбек тили ва адабиёти

фани ўқитувчилари, таржимонлар, ноширлар тайёрлаш билан бирга, олий адабиёт курси тингловчилари тахсил оладилар. Университетда тилшунослик, тил тарихи, адабиётшунослик, таржимачилик, ноширлик ишларини тўғри ташкил этиш каби соҳаларда илмий тадқиқотлар ўтказилмоқда. Бугунги глобаллашув шароитида ўз тилимизнинг бошқа тиллар таъсирида ўзгариб кетмаслиги, гавҳардек қимматли дурдонна сўзларини йўқотиб қўймаслиги учун ушбу университетнинг фаолиятини янада кенгайтиришга эҳтиёж сезилди. Таълим муассасасининг ҳаётида ўзбек тилининг ўрнини қучайтириш ва халқро микёсдаги обрў-эътиборини мустаҳкамлаш борасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси яна бир қарор қабул қилди. 2020 йил 3 март кунини тасдиқланган ушбу қарор билан Алишер Навоий номидидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети олий таълим муассасаларида ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикасини такомиллаштириш, ўзбек тили ўқитувчиларининг малакасини ошириш, илмий тадқиқотлар олиб бориш, давлат тилида иш юритиш асосларини ўқитиш ва малака ошириш ҳамда атамашунослик бўйича таянч олий таълим муассасаси этиб белгиланди. Университет негизда бутун республикадаги олий ўқув даргоҳларида ўз бўлимларига эга бўлган Давлат тилида иш юритиш асосларини ўқитиш ва малака ошириш маркази ташкил этилди.

Марказ ҳамда унинг Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида ташкил этилган 13 та филиалида давлат ташкилотлари ҳодимлари учун лотин ёзувиге асосланган ўзбек ёзуви, ўзбек адабий тили меъёрлари, давлат тилида иш юритиш асослари бўйича малака ошириш курслари ташкил этилади.

Марказда давлат ташкилотлари ҳодимлари ташкилий, фармойиш, маълумот-ахборот ҳужжатлари, хизмат ва дипломатик ёзишмаларни, аҳоли эса фақат кундалик ҳаётда фол қўлланадиган маълумот-ахборот ҳужжатларини ўрганади. Унда педагоглар ва тингловчилар ҳамкорлигида ўқув лойиҳалари, кейс-стадиалар тайёрланади. Бу ўқув маҳсулотлари амалий ўзбек тилини эгаллашни такомиллаштириш, ўзбек тили функционал қамровининг кенгайиши, ўзбек тилида иш юритиш услубини такомиллаштириш билан бирга, давлат тили таълимида фан — таълим — ишлаб чиқариш узвиёлигини қарор топтиришга ҳам хизмат қилади.

Амалий вазифалар аниқ ўз ифодасини топган, бу соҳада хизмат қилаётган мутахассислар зиммасига жиддий вазифалар юқлайдиган қарорлардан бири Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 мартдаги “Ўзбек тили ва адабиёти бўйича фундаментал ва амалий тадқиқотлар самардорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори бўлди. Унда Ўзбекистон Фанлар академияси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва бошқа ташкилотларнинг Ўзбекистон Фанлар академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти тузилмасида беш штат бирлигига социолингвистика бўлимини ташкил этиш тўғрисидаги таклифлари маъқулланиб, бўлимининг вазифалари белгилаб берилган. Бўлим ўзбек тилининг табиати, ижтимоий муносабатлардаги ўрни, вазифалари, ижтимоий муносабатларнинг тилига таъсири, тилимиз билан боғлиқ муаммоларни ўрганиб, илмий-назарий жиҳатдан таътиб этади. Тилимизнинг тақомили йўлида асосли, теран негизли тадқиқотлар, амалий ва инновацион тажрибаларни амалга оширади, соҳадаги илмий изланишларни қучайтиради. Изоҳли ва бошқа лугатлар, давлат тилида иш юритиш бўйича қўлланма ва адабиётлар тайёрлайди. Бугунги кунда изоҳли лугатни мукамаллаштириш нечоғлиқ муҳим бўлса, китобнинг ўзи барча ташкилотлар учун шу даражада зарур.

Давлат тилини ривожлантириш департаменти томонидан социолингвистика бўлими зиммасига муҳим вазифалар юқланган. Энг долзарб вазифалардан бири бу ўзбек тилининг мавжуд имло қоидаларини мукамаллаштиришдир.

Халқро атама элементлари бугунги глобаллашув даврида кенг қўлоқ ёйган. Бирок зиммасида давлат тилида иш олиб бориш, ҳужжатларни аниқ ва тўғри юритиш вазифалари бўлган раҳбарлар, ҳодимларнинг халқро атамалар билан таниш эмаслиги жуда аянчлидир. Шу боис, халқро атамалар лугати яқин вақтда, 2020 йилнинг III чорагида чоп этилиши режалаштирилган. Шу билан бирга, ижтимоий сиёсий атамалар, турли фан соҳалари атамалари, ўзбек тили маънодош сўзлари, фразеологизмлар изоҳли лугатларини мукамаллаштириш бугунги кунда энг зарурий вазифалардан бири бўлиб бормоқда.

Мавжуд тажрибалардан келиб чиқиб, лугатларни тузувчи ишчи гуруҳларни ташкил этишда аввал шу турдаги лугатларга муаллифлик, ҳаммуаллифлик қилган тажрибали олимлар жалб этилиши кўзда тутилган. Лугатларни мукамаллаштириш, уларда халқимиз илмий, маърифий ва бадий тафаккурининг бебаҳо махсули бўлган она тилимиздаги барча сўзлар, барқарор бирикмаларни қамраб олиш энг муҳим мезон сифатида белгилаб берилган.

Қарор иловасида Ўзбекистон Фанлар академиясининг 2020-2022 йилларда ўзбек тили ва адабиётига доир фундаментал ва амалий тадқиқотларни амалга ошириш чора-тадбирлари келтирилган. Унга кўра, янгиланиб, тўлдирилаётган, қайта ишланадиган лугатларнинг барчаси ўзбек тилини ривожлантириш жағмараси томонидан чоп этилиши режалаштирилган.

2020 йил 9 март кунини Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини раҳбарлигида ва Вазирлар Маҳкамасининг қотибати мудирилари, вазирлик ва идоралар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, Тошкент шаҳри, вилоятлар, туман ва шаҳар ҳокимлари иштирокида кенгайтирилган видеоселектор йиғилишида республикамиздаги географик объектларнинг номларини, шунингдек, жамоат жойлари, кўчалар, бинолар пештоқидаги турли лавҳа ва рекламаларнинг қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқлаштирилиши масалалари атрофида ва танқидий равишда кўриб чиқилди ва бу соҳада амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар белгилаб олинди.

Бу айтим мудоадади. Сабаби, халқимизнинг қўлаб эътирозлари рекламаларга нисбатан бўлиб, биз ушбу ҳуқуқий асос билан муайян мудоада рекламаларда давлат тилига эътиборнинг қучайтирилишига эришамиз.

Энди тилимизнинг ривожини учун сармоя ҳам бор. Чунки Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 10 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурда Ўзбек тилини ривожлантириш жағмарасининг фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги қарори билан жағмарма ташкил этилган. Мазкур жағмарма маблағлари ўзбек тилини ривожлантириш бўйича ташаббусларни қўлаб-қувватлаш, ўзбек тилини ривожлантириш лойиҳаларига турли грантлар ажратишга, ўзбек тилини ривожлантириш бўйича китоблар, қўлланмалар, лугатлар ва бошқа китоб маҳсулотлари чиқаришга ҳамда илмий тадқиқотларни, шунингдек, тилимизнинг ривожлантиришга оид медиамаҳсулотлар, компьютер дастурлари, мобиль иловалар ва бошқа электрон материалларни тайёрлаш ишларини қўлаб-қувватлашга сарфланади. Бундан ташқари, жағмарма ўзбек тилининг халқро мавқеини мустаҳкамлаш мақсадида давлат тилидаги материалларни хорижда истиқомат қилувчи ватандошларга ва хорижий мамлакатлардаги ўзбек тилини ўргатиш марказларига етказиб беришдек хайрли ишларда ҳам иштирок этади.

Ушбу маъсулиятли вазифаларни ижро этишда ҳар бир юрдошимиз бизга елкадош бўлса, миллатимизнинг маънавий белбёги бўлган она тилимизнинг тақомили, унинг дунё ҳамжамиятида янада мустаҳкам мавқеа тутишига, албатта, эришамиз.

23 апрель – Жаҳон китоб ва муаллифлик ҳуқуқи куни

ЮНЕСКОнинг 1995 йил 15 ноябрдаги 28-сессияси қарорига мувофиқ, 23 апрель санаси Жаҳон китоб ва муаллифлик ҳуқуқи куни деб эълон қилинган. Бу йил таъсис этилганига 25 йил тўладиган ушбу халқаро сана 1996 йилдан буён дунё миқёсида, жумладан, Ўзбекистонда ҳам кенг нишонлаб келинмоқда.

Ҳаёт йўлларида дўсту таянчимиз

Ғулом МИРЗО,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат қўсатган журналист

Китоб ва китобхонлик, ижод ва ижодкорлик, маданият, маънавият ва маърифатни тарғиб этишга қаратилган бу муҳим кун жорий йилда мамлакатимизда иккита таъсирчан воқеа билан узвий боғлиқликда кутиб олинмоқда. Булардан бири қувончли бўлса, иккинчиси анчайин серташвиш ва қайгули эканидан кўз юмиб бўлмайди.

Аввало, мамнун этакдиган воқеага тўхталамиз. Ҳаракатлар стратегияси ижроси доирасида 2020 йил 16 март куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ноширлик ва матбаа соҳасини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Қарорда таъкидланганидек, мамлакатимизда матбаа ва ноширлик соҳасини қўллаб-қувватлаш тизимини такомиллаштириш, босма маҳсулотлар бозорини ривожлантириш бўйича кенг қамровли ва тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, соҳада ҳозирги кундаги ишлар аҳволи матбаа ва ноширлик ташкилотлари ўртасида рақобат муҳитини кучайтиришни тақозо этади. Муаллифлик ҳуқуқи бузилишининг олдини олиш, сифатсиз матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқарилишини чеклаш, дарслиқлар ва ўқув-методик мажмуаларни чоп этиш тартибини қайта кўриб чиқиш масалалари ҳам долзарб бўлиб турибди.

Шунинг учун Президентимиз қарориди бу борадаги 3 та асосий мақсад кўзда тутилгани гоят аҳамиятлидир. Яъни мазкур ҳужжатда, биринчидан, ноширлик ва матбаа соҳасида давлат аралашувини кескин камайтириш, иккинчидан, соҳада қўлай ишбилармонлик муҳитини яратиш, учинчидан, таълим муассасалари учун сифатли дарслиқлар ва ўқув-методик мажмуалар етказилишини таъминлашга доир бир қатор вазифалар белгиланган.

Кейинги даврда мамлакатимизда ёшларнинг китоб ўқишга бўлган қизиқишини кучайтиришга, уларнинг китоб билан дўст бўлишига, аҳолининг китобхонлик савиясини янада оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Утган йили давлатимиз раҳбари томонидан бешта муҳим ташаббус илгари сурилди.

Шу ташаббусларнинг тўртинчиси айнан китоб ва китобхонлик маданиятини оширишга қаратилган бежиз эмас. Ушбу ташаббус доирасида ташкил этилган китобхонлик клубига 264 минг ўқувчи аъзо бўлди. Қолаверса, бир йил ичида "Book challenge" доирасида 600 мингдан ортиқ китоб умумтаълим мактабларига совға қилинди.

Давлатимиз раҳбари китобсиз, яъни илмсиз фаровон келажакка эришиб бўлмаслигига ўз вақтида эътибор қаратди. Хусусан, 2017 йил 12 январда Президентимизнинг "Китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб мутлоаси ва китобхонлик маданиятини ошириш ҳамда тарғиб қилиш бўйича комплекс чора-тадбирлар дастури тўғрисида"ги ҳамда 2019 йил 7 июндаги "Ўзбекистон Республикаси аҳолисиغا ахборот-кутубхона хизмати кўрсатишни янада такомиллаштириш тўғрисида"ги қарорлари айти соҳадаги ислохотларнинг изчиллигига кенг йўл очди.

Янгилаб айтган Ўзбекистон учун мамлакатимизда

мизда ноширликнинг мутлақо янги босқичини бошлаб берган янги қарор, айниқса, бекиёс аҳамиятга эга. Чунки бугун китобхонликка, мутлоаа маданиятига эътибор кучайгани муносабати билан сифатли ва бадий ҳижатдан пишиқ, тафаккурни бойитадиган ва ақлни пешлайдиган китобларни нашр этиш талаби кун тартибига чиқди.

Соҳа мутахассисларининг эътирофича, Президентимиз қарорининг изчил ижроси мамлакатимизда ноширлик, китобхонлик ва китоб савдоси ривожланишига улкан ижобий таъсир кўрсатади. Бу эндиликда Ўзбекистонда ҳам ноширлик жаҳондаги илғор мамлакатларда синалган замонавий усуллар асосида ривожланаётганининг ўзига хос тасдиғидир.

Энди бу йилги Жаҳон китоб ва муаллифлик ҳуқуқи куни байрами COVID-19 пандемияси дунё бўйлаб кенг тарқалаётган қалтис даврга тўғри келгани ҳақида муҳтасар тўхталамиз. Бинобарин, бугунги кунда коронавирус нафақат юртимизни, балки бутун дунёни ташвишу хавотирга солаётганини барчамиз кўриб турибмиз.

Ўзбекистон Президентининг қатъий позицияси, халқпарвар сиёсати, қабул қилаётган оқилона фармон ва қарорлари пандемияни жиловлаш ва унинг салбий таъсирини юмшатишга кучли замин яратмоқда. Ёшларнинг таълимдан узилиб қолмасликлари, фарзандларимизнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш юзасидан барча чора-тадбирлар кўриляпти.

Карантин даврида кучага чиқмасдан уйда қолиш, бўш ўтирмаслик, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишда давом этиш, илмий ва бадий асарларни мутлоаа қилиш ёшларнинг асосий кундалик иши бўлиши керак. Нега деганда, бу дамлар мутлоаа учун қўлай фурсатдир. Китоб мутлоаси вақтида барча қийинчиликларини унутди киши. Энг асосийси, китоб кишига маънавият, зиё улашади.

Китоб ўқишда ҳикмат кўп. Кенг дунёқараш ва билимга эга бўлишда китобнинг аҳамиятини ҳеч нарсаси билан қийслаб бўлмайди. Китоб инсонни интизомли қилади. Нафсини енгишга ва каттани ҳурмат, кичкинни иззат қилишга ўргатади. Китоб ўқиган киши қонуналарга итоат қилиш кераклигини англайди.

Китоб ва китобхонлик ҳар бир даврнинг энг долзарб мавзуларидан бири бўлиб келган. Ҳозирги кунда унинг долзарблик кўлами янада ортган. Чунки COVID-19 деб ном олган тождор вирус кисса муддат ичида XXI асрда яшайётган, техника-технология юксак тараққиёт топанг инсоният жаҳонини шундай қўйд. Маърифат, жумладан, китоб мутлоаси эса кишини фикрлар, ўй-ташвишлар жангига қўлиб қўйишга қўлайлаштирди.

Бугунги тараққиёт этаётган техника даврида қўлчилик мутлоаага вақт ажрата олмаслиги мумкин. Аммо ҳар қандай вақтда ҳам китоб ўқишга вақт топанг инсон ютади. Ишончимиз комилки, бу синовли кунларни енгиб ўтатиш. Бир нарсани унутмаслигимиз керак, яқинларни китоб ўқишга даъват қилиш уларга яхшилик тилаш ҳисобланади.

Қизиқ ҳолат: куни кеча Буюк Британияда коронавирус тўғрисидаги китобсаварлар сони кўпайиб кетгани ҳақидаги хабарни ўқиб қолдим. Мамлакатда қозғ китоблар, асосан, салмоқли мумтоз ва замонавий романлар савдоси 35 фоиз ошди, деб ёзибди "The Guardian" нашри. Мазкур нашр шарҳловчилари ушбу ҳолатни одамларда бўш вақт кўпайгани билан изоҳламоқда.

Британиянинг Waterstones савдо тармоғи 22 март куни ҳодимларининг харидорлар кескин қўлайиши сабабли коронавирусга чалиниш хавфи ошиши бўйича шикоятидан кейин китоб дўконларини ёпишга мажбур бўлган. Шунингдек, мазкур савдо тармоғи мутасаддилари бир ҳафта ичида онлайн савдо тўрт баробар ортганини маълум қилди.

Ҳозирги кунда инсоният шу қадар ижтимоий-

лашдики, биз жамиятсиз ҳаётни тасаввур эта олмай қолдик. Яхшиямки, карантин пайтида бир-биримиздан хабар олиб туриш учун турли алоқа воситалари мавжуд. Дунё билан боғланишга эса интернет, оммавий ахборот воситалари бор.

Ўзбекистонда ҳам карантин даврида уйда бўш ўтирмаслик, хоссатан, илмий ва бадий асарларни мутлоаа қилиш аҳоли, айниқса, ёшларнинг асосий кундалик иши бўлиб қолди. Бунда юрдошларимизга нафақат ҳукумат, балки кутубхоналар, оммавий ахборот воситалари ва фуқаролик жамияти институтлари ўзларининг қўллаб-маърифий ташаббуслари орқали яқиндан ёрдам бермоқда.

Мамлакатимиздаги аксарият ахборот-кутубхона марказлари илмий-маърифий ва бадий адабиётларнинг электрон шакллари, ўзбек мумтоз ва замонавий адабиёти ҳамда жаҳон адабиёти намуналарининг аудио ва видеоархиви яратиб, мунтазам равишда интернет маълумотида жойлаштирилмоқда. Бу, ўз навбатида, ҳамкорларимизнинг китоб ўқиши ва мутлоаа маданиятини ошириши учун мустақкам замин яратди.

Юртимизнинг бир қатор интернет порталлари, оммавий ахборот воситалари турли янги-ча ташаббусларни илгари сурмоқда. Масалан, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — УЗА сайтида "Тафаккурни ўзгартирган асар" рўқни ташкил қилинган. Таниқли олимлар ва адиблар иштирок этадиган ушбу рўқнда жаҳонга машҳур бадий, илмий-оммабоп, психологик, тарихий ва фалсафий асарларнинг таҳлили бериб берилмоқда.

УЗА, шунингдек, #Мен_китоб_мутлоааси билан, бандман #challenge лойиҳаси орқали синовли кунларда юрдошларимизнинг оилавий китоб мутлоааси билан машғул бўлишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Зеро, мутлоаа қалбни тарбиялайди, кўнгилларни хотиржамликка қорлайди.

Ўз навбатида, "Жаҳон адабиёти" журнали тахририяти уйда қолаётган китобхонлар — олий ва ўрта махсус ўқув юртлири талабалари, ёш педагог ва мураббийлар ўртасида "Пандемияни илм ва интизом билан енгамиз" шиори остида махсус танлов эълон қилди.

Ўзбекистон Миллий университети Тарих факультети ўқитувчиси, доцент Акбар Замонов ташаббуси билан эса ўқувчи-ёшлар, талабалар, шунингдек, Ватанимиз тарихининг барча иҳлосмандлари учун Амир Темури таваллудининг 684 йиллиги муносабати билан интеллектуал онлайн ҳафталик ташкил этилди.

Бу каби ибратли мисолларни яна қўллаб-қўллаш мумкин. Бундай маърифий ташаббуслар нафақат пойтахтимизда, балки жойларда ҳам кенг қўлчол ёйгани жуда аҳамиятлидир.

Масалан, Фарғона вилоятида бугунги карантин даврида ўқувчи-ёшлар ва ота-оналарининг бўш вақтини мазмунли ўтказиш, китобхонликка қизиқишини кучайтириш, она тилига меҳрини ошириш мақсадида 10 апрелдан 10 майга қадар "Китобхонлик ойлиги" эълон қилинган. Ойлик доирасида "Она тили — миллат гурури" мавзусида иншолар танлови ҳамда "Ёш китобхон", "Китобхон ота", "Китобхон она", "Мумтоз ғазаллар билимдо-ни" онлайн қўриқ-танловлари ташкил этилмоқда.

Ижодкорлик билан шуғулланиш, янги асарлар яратиш ҳам ижтимоий фолклор мезони эканини қайд этган ҳолда, карантин даврида юртимиз ижод аҳлини, аввало, карантин қондаларига қатъий риоя этиб, уйда бўш вақтларини ўқиб-изланиш билан бир қаторда янги китоблар ёзиш, сара асарлар ижод қилиш учун бағишлашга қўллаб-қўллаш.

Зеро, тарихда бу борада қўллаб-қўллаш бор. Жовани Бокка ўзининг машҳур "Декамерон" асарини вабо тарқалган даврга бағишлаган бўлса, Исаак Ньютон оммавий эпидемия сабабли берилган таътилда энг буюк назарияларини яратган, Александр Пушкин эса ўзининг энг машҳур асарларини карантин пайтида ёзган.

Хулоса қилиб айтганда, китоб бизга ҳаётни ўргатади, ҳар биримизни дунё сир-синоатлари ва маърифатидан баҳраманд этади. Улуғ аллома аждодимиз Шайх Насриддин Кубро таъкидлаганидек: "Китоб — саҳрода дўст, ҳаёт йўлларида таянч, ёлғизлик давларида йўлдош, бахтиёр дақиқаларда раҳбар, қайгули давларида мададкор, одамлар орасида зебу зийнат, душманларга қарши курашда қуролдир".

Муносабат

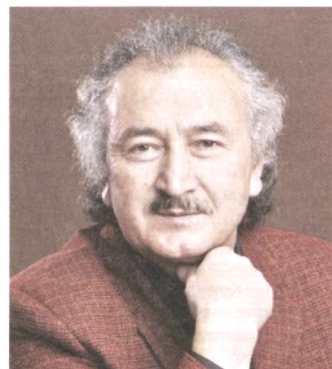
Улкан ижодий ютуқлар пойдевори

Бошланиши 1-бетда

Президентимизнинг шу йил 21 апрель куни қабул қилинган "Тасвирий ва амалий санъат соҳаси самарадорлигини янада оширишга доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори, айтиш жоизки, миллий тасвирий ва амалий санъатимиз истиқболлини белгилаб берган, ижодкорлар учун том маънода тарихий аҳамият касб этган навбатдаги ҳужжат бўлди.

Ҳазрат Алишер Навоийнинг шоғирди, "Шарқ Рафазли", улғу мусаввир ва миниатюрчи Камолiddин Бехзод таваллудининг 565 йиллигини жорий йил октябрь ойида мамлакатимизда кенг нишонлаш билан боғлиқ бўлган ушбу қарор буюк бобокалонимизнинг бой ижодий меросини халқимизга тўла етказибгина қолмай, соҳа ривожига катта ҳисса қўшган атоқли расм ва халқ усталари хотирасини абадийлаштириш, ижодий йўналишда олий ўқув юртидан кейинги таълимни ташкил этиш, кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, шу билан бирга, юртимизда тасвирий, амалий санъат ҳамда дизайн соҳаси самарадорлигини янада оширишга хизмат қилиши шубҳасиз.

Ўзининг бетакор гузал санъати билан нафақат Шарқ халқлари, балки бутун дунё халқлари маданияти тарихида сезиларли из қолдирган, унинг тараққиёти учун баракали ҳисса қўшган забардаст санъаткор Камолiddин Бехзод ўз даврининг буюк рассоми эди. У "Монийи соний" унвонига сазовор бўлиб, XV аср иккинчи ярми Ҳирот миниатюра мактаби асосчиси сифатида шухрат қозонди. Камолiddин Бехзод асарларидаги ҳаётни мавзулар ва уларнинг моҳирона талқини уларнинг жаҳон санъати ноёб дурдоналари сифатида жуда катта маънавий қиймат ва аҳамиятга эгалигини кўрсатади. Мамнуияти билан

нинг ўтказилиши буюк ижодкор номини абадийлаштирибгина қолмай, талабалар ихтисослаштирилган санъат мактаблари ўқувчилари ижодини қўллаб-қувватлаш, янги истеъдодларни кашф этишга хизмат қилади.

Айтиб ўтиш лозимки, соҳада кадрлар тайёрлаш ишлари рисоладигидек деб бўлмасди. Боиси, шу кунга қадар тасвирий ва амалий санъат, дизайн, санъатшунослик ҳамда музейшунослик йўналишларида педагог ва мутахассисларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизими мавжуд эмас эди. Мазкур қарорнинг яна бир аҳамиятли жиҳати шунда бўлдики, Ўзбекистон Бадий академияси ҳузурида бадий таълим йўналишларидаги педагог ва мутахассис кадрларни қайта тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириш маркази, расмлик устaxonасини ташкил этилиши кўзда тутилган. Бу имконият тўғрисида қўллаб-қувватлаш ижодкорлар, яъни талабалар олийгоҳни битирганларидан кейин ҳеч қандай муаммоларсиз ўз ижодларини давом эттиришлари мумкин. Режага кўра, республика миқёсида

таъкидлаш лозимки, ушбу қарор тизимдаги Камолiddин Бехзод номидаги Шарқ миниатюра санъати музейи, Камолiddин Бехзод номидаги Миллий расмлик ва дизайн институти фаолиятида улкан ўзгаришлар ёсайди, ўзбек тасвирий ва халқ амалий санъатининг келгуси ривожини катта туртки беради. Ўзбекистон Бадий академияси ва унга қарашли ўқув муассасалари, қолаверса, бугунги кунда аъзолари сони 1 минг 500 нафарга яқинлашиб қолган Бадий ижодкорлар уюшмаси келажагини янада порлок қилади. Қарор билан тасдиқланган, 3 бўлим, 20 банддан иборат республикада тасвирий ва амалий санъат соҳаси самарадорлигини янада оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар дастурида барча масалалар тўлиқ қамраб олинган, уларни амалга ошириш муддатлари ҳам белгилаб берилганлиги аҳамиятга моликдир.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2020-2021 ўқув йилидан олий таълим ўқув муассасаларида тасвирий ва амалий санъат ҳамда дизайн йўналишида таълим олаётган талабалар учун Камолiddин Бехзод номидаги давлат стипендияси таъсис этилиши, "Камолiddин Бехзод издошлари" миниатюра ва халқ амалий санъати асарлари ижодий танлови ташкил қилиниши, Камолiddин Бехзод ва унинг издошлари асарлари, хатотлиқ санъати намуналари, замонавий миниатюра асарлари кўргазмаси ҳамда илмий-амалий конференцияси

камида 10 нафар иқтидор сараланиб, улар ижодий устaxonалар билан таъминланади, хорижга сафарларга юборилиб, тасвирий санъат ривожига улкан из қолдирган хориж номияндали асарлари оригиналлари билан танишишга шароит яратилади. Шу билан бирга, устоз-шоғирди аъёнлари барҳаётлиги таъминланади.

Шу кунга қадар тасвирий, амалий санъат, дизайн, санъатшунослик, музейшунослик соҳасида бадий таълим бўйича малака ошириш марказлари бир тизимга солинмаган эди. Мазкур қарор тўғрисида эндиликда соҳа мутахассислари доирасида малака ошириш ишлари йўлга қўйилди ва бу тизим орқали бадий таълим сифати ҳам ошиб боради.

Афсуски, Камолiddин Бехзоднинг бирор асари юртимиздаги музейлардан жой олмаган. Лекин АҚШ, Франция, Германия, Миср, Эрон, Россия музейларида буюк аждодимизнинг сара асарлари сақланиб келинмоқда. Қарордаги муҳим масалалардан бири дунёнинг турли музейи ҳамда кутубхоналарида сақланаётган Камолiddин Бехзод ва унинг шоғирдлари асарлари факсимилесини яратишдир. Факсимиле иккинчи оригинал ҳисоблангани боис, оригинал асар билан тенг қўрилади. Шу сабабли бундай асарларни қўлга киритиш ҳам жуда катта ютук ҳисобланади.

Давлатимиз раҳбарининг ушбу қарори юртимиздаги расмларимизни, усталаримизни ва ёш ижодкорларимизни янги уфқлар сари илҳомлантиришига шубҳа йўқ.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

«Янги Ўзбекистон» газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98

Котибият: (0-371) 233-56-60

Эълонлар: (0-371) 233-57-15

Тахриратта келган қўламалар тахрир қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахриратта компьютер марказида сақлалади.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "KOLORPAK" МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр индекси — 236. Буюртма — 1171.

43642 нусхада босилди.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қозғоз бичими А2.

Баҳоиси келишилган нархда.

"KOLORPAK" МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили:

Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Элбек кўчаси, 8-уй.

ЎЗА яқини — 23:25 Топширилди — 01:05 1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир: Нодир Маҳмудов
Мусахҳи: Мафтуна Мингбоева

Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Манзилми:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй